

**Regionálna stratégia odborného vzdelávania
a prípravy TTSK**

Trnava

február 2010

OBSAH

	strana
1 Úvod	4
2 Spoločenské a právne východiská stredného odborného vzdelávania	6
2.1 Slovenská republika	6
2.2 Trnavský samosprávny kraj	9
2.2.1 Ekonomické a sociálne charakteristiky TTSK	9
2.2.2 Štruktúra a charakteristika trhu práce a pracovnej sily TTSK	12
2.2.3 Štruktúra absolventov SOŠ a ich uplatnenie na trhu práce ...	19
2.2.4 SWOT analýza ľudských zdrojov	21
3 Analýza súčasného stavu stredoškolského vzdelávania v TTSK	23
3.1 Charakteristika stredného školstva v TTSK	23
3.1.1 Charakteristika stredného odborného vzdelávania v regiónoch TTSK	24
3.1.2 Charakteristika gymnaziálneho vzdelávania v TTSK	29
4 Materiálno-technické zabezpečenie odborného vzdelávania	31
5 Kvalifikovanosť učiteľov stredných odborných škôl	35
6 Školské stravovanie a ubytovanie žiakov	37
7 Návrh na vytvorenie COV	39
7.1 Východiská a zámer	39
7.2 Súbor opatrení a postupnosť krokov	40
7.3 Plán časovej a vecnej postupnosti	41

8	Strategické ciele	43
8.1	Cieľová oblasť č. 1: Systémová zmena stavu úrovne odborného vzdelávania	43
8.2	Cieľová oblasť č. 2: Intenzifikácia zavádzania IKT do všetkých úrovní OVP	44
8.3	Cieľová oblasť č. 3: Rozvoj ľudských zdrojov	45
9	Záver	49

1 Úvod

Prechodom zriaďovateľskej pôsobnosti stredných škôl na Trnavský samosprávny kraj vznikla pre zriaďovateľa povinnosť okrem zabezpečenia vhodných materiálno-technických podmienok aj úloha vytýčiť strategické ciele a koncepcie rozvoja pre jednotlivé typy svojich škôl. Nedostatok absolventov technických smerov na trhu práce, pokles demografickej krivky v posledných rokoch a tiež nezáujem žiakov o štúdium na odborných školách vyvolal potrebu u zamestnávateľov zapojiť sa do riešenia vzniknutej situácie v spolupráci s ministerstvami, zriaďovateľom a vybranými strednými odbornými školami. Okrem potreby legislatívnej úpravy vzájomných vzťahov a funkcií v regionálnom odbornom vzdelávaní a príprave vznikla nutnosť orientovať a prognózovať riadenie prípravy na povolanie. K jeho riešeniu je potrebné pristúpiť partnerskou spolupracou zainteresovaných partnerov na realizáciu nasledovných postupov:

1. Definovať trh práce v regiónoch TTSK za účasti všetkých zainteresovaných partnerov a stanoviť priority trhu práce (konkrétne a perspektívne ekonomické aktivity a odvetvové činnosti) pre konkrétny región v konkrétnom časovom horizonte (3 až 5 rokov vo väzbe na trvanie odbornej prípravy).
2. Prepojiť systém odborného vzdelávania a prípravy s trhom práce (sledovať uplatnenia absolventov jednotlivých učebných a študijných odborov na trhu práce) a zabezpečiť vzájomnú informačnú prepojenosť zainteresovaných partnerov.
3. Zabezpečiť systém ďalšieho vzdelávania akreditáciou modulov vzdelávania zameranú na možnosť rekvalifikácie pracovnej sily, ako jej reakcie na prípadné kolízie v prognózach trhu práce, ale i v inovačných trendoch a technológiach ako i na zavádzanie výsledkov vedecko-technického rozvoja do praxe.
4. Transformovať odborné školy s najlepším personálnym, technickým a priestorovým vybavením na regionálne centrá odborného vzdelávania a prípravy (na základe potreby, požiadavky a dohody partnerov so záväzkom sústrediť ekonomický, materiálny a personálny tok na podporu progresívneho odborného vzdelávania a prípravy v danej profesijnej orientácii). Tieto centrá budú aj racionalizačným prvkom za predpokladu, že sa v nich sústredí okrem teoretickej prípravy najmä praktická príprava, ktorá u existujúcich satelitných SOŠ bude vylúčená.

Analýza siete škôl pôsobiacich v odbornom vzdelávaní, štruktúra učebných a študijných odborov, ale aj počet ich absolventov vo väzbe na existujúce i predpokladané požiadavky trhu práce poukazuje na nevyhnutnosť zásadnej transformácie systému stredoškolského odborného vzdelávania. Nová školská legislatíva v rokoch 2008 až 2009 vytvorila priestor pre realizáciu očakávaných zmien.

Odborné vzdelávanie a príprava zohráva kľúčovú úlohu pri riešení sociálno-ekonomických, environmentálnych, technologických ale aj demografických úloh, pred ktorými stojí naša spoločnosť. Treba mať na pamäti, že *efektívne investovanie do ľudského kapitálu prostredníctvom vzdelávacích systémov a odborného vzdelávania* musí byť nevyhnutnou zložkou stratégie pre zabezpečenie vysokej úrovne udržateľného rastu založeného na vedomostnej spoločnosti, ako aj zabezpečovanie pracovných príležitostí. Tieto aktivity súčasne podporujú sebarealizáciu a sociálne začlenenie aktivizujúceho sa občana. Vzdelávanie a odborná príprava významným spôsobom ovplyvňujú hospodársky rast a zamestnanosť regiónu.

So záujmom a uspokojením sa prijímajú Závery Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave, ktorá si za prvoradý cieľ vytýčila podporovať ďalší rozvoj systémov vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch, ktoré majú zabezpečiť:

- a) osobné, spoločenské a profesijné naplnenie všetkých občanov
- b) udržateľnú hospodársku prosperitu a zamestnateľnosť pri presadzovaní demokratických hodnôt, sociálnej súdržnosti, aktívneho občianstva a medzikultúrneho dialógu

Pri deklarovaní vôle členských štátov otvoriť sa svetu pre globálny rozvoj a prosperitu, je možné očakávať ponuky zaujímavých a atraktívnych príležitostí na vzdelávanie, odbornú prípravu a výskum. Európska spolupráca vo vzdelávaní a odbornej príprave do roku 2020 by sa mala vytvoriť v kontexte strategického rámca preklenujúceho systémy vzdelávania a odbornej prípravy ako komplex perspektívy celoživotného vzdelávania ako základnej zásady pre pokrytie formálneho, neformálneho a informálneho učenia sa a to vzdelávaním sa v rannom detstve, v škole absolvovaním odbornej prípravy, až po vysoké školstvo a vzdelávanie dospelých.

Nezanedbateľnou je i súčasná realita, v ktorej sa Európa a Slovensko nevynímajúc, nachádza. Ekonomická kríza je zaťažkavou skúškou nielen pre podniky a ich zamestnancov, ale i pre vzdelávací systém a odborné vzdelávanie obzvlášť. Kapacita a výkon stredných škôl v TTSK je v súčasnosti nastavený na relatívne stabilizovaný demografický vývoj pätnásťročnej populácie výhľadovo do r. 2020. Absolventov našich stredných škôl, ako najzraniteľnejšiu skupinu, môže v nadchádzajúcom období čakať zvýšená a dlhodobá nezamestnanosť. Táto skutočnosť môže mať negatívny vplyv aj na niektoré stredné školy, ktoré sa už v minulosti dostávali do kritických situácií. Až sa celosvetové hospodárstvo spamätá, je možné, že sa prehodnotia perspektívy školy a ich odborné zameranie v dôsledku zmeny perspektívnosti jednotlivých odvetví a profesií. Vo všeobecnosti možno tvrdiť, že obstoja tí, ktorí budú schopní ďalej sa vzdelávať a prispôbiť sa okamžitým požiadavkám. Už dnes je zrejmé, že úzka špecializácia neobstojí a zvyšuje sa význam komplexnejších a prakticky orientovaných schopností. Obdobie nezamestnanosti v kríze, ako preklenovacie obdobie, je práve preto vhodné využiť na celoživotné vzdelávanie.

V krajinách EÚ sú tri modely vzdelávania podľa toho, akú úlohu pri ich riadení zohráva trh, štát a región.

- a) Riadenie systému odborného vzdelávania pomocou tržných mechanizmov smeruje k jeho deregulácii, aby sa na regionálnej úrovni orientovalo na potreby jeho hospodárskeho rastu, pričom **zamestnávateľia zohrávajú rozhodujúcu úlohu.**
- b) Dominantnú úlohu štátu preferujú tí, ktorí uznávajú odborné vzdelávanie ako verejnú hodnotu a majetok nepodliehajúci trhovým zmenám ani deformáciám. **Prioritné sú intervencie štátu do vzdelávania.**
- c) Treťou alternatívou k predchádzajúcim sú štáty, ktoré uznávajú, že ani samotný štát ani zamestnávateľia nie sú schopní účinne riadiť odborné vzdelávanie. Tu sú uprednostňované **kompromisné riešenia založené na partnerských dohodách a zmluvách.** Odborné vzdelávanie je riadené trhovými princípmi pri rešpektovaní štátom stanovených pravidiel.

Slovenské odborné vzdelávanie až do nadobnutia účinnosti zákona č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní hľadalo vlastnú cestu systému riadenia OVP. V súčasnosti možno konštatovať, že sme nadviazali na dlhoročné tradície, ktorým je najbližšia tretia alternatíva realizovaná u našich európskych susedov v Nemecku a Rakúsku.

Pri hľadaní podnetov pre tvorbu regionálnej stratégie OVP nemožno opomenúť ani v júni minulého roku firmou VERI-consult, s.r.o. vypracovaný Akčný plán rozvoja školstva a vzdelávania v TTSK. Jeho zovšeobecňujúca teoretická úroveň spracovania je vhodným námetom pre profesionálnu orientáciu v danej problematike. Materiál označený ako pracovný je zverejnený na webovej stránke TTSK. Základom pre vypracovanie Regionálnej stratégie odborného vzdelávania aj naďalej zostávajú už v septembri 2009 prerokované Východiská regionálnej stratégie odborného vzdelávania.

2 Spoločenské a právne východiská stredného odborného vzdelávania

2.1 Slovenská republika

Hospodárske a spoločenské zmeny, potreba trvalej reštrukturalizácie slovenského hospodárstva, podpora rastu a konkurencieschopnosti si nevyhnutne vyžadujú podporu inovačného rozvoja, rozvoja vzdelanosti a odbornosti zamestnancov. Nové hospodárske a spoločenské potreby si zároveň vyžadujú aj zmeny v obsahu a štruktúre odborného školstva.

Rýchly vývoj technológií, priemyselné zmeny, medzinárodný obchod a spolupráca, globalizácia, rýchle zmeny v technológiách si vyžadujú zmeny v zručnostiach, v kvalifikácii a v hlavných kompetenciách absolventov škôl, ale aj zamestnancov firiem.

Spoločenským záujmom je trvalé úsilie o budovanie dobre organizovanej, pružnej a efektívne fungujúcej vzdelávacej sústavy, v ktorej jednotlivé články na seba logicky nadväzujú a v celosti sledujú záujem a potreby občana ako takého. Predovšetkým jeho očakávania, že informácie a poznatky, ktoré sa bude v škole učiť, budú zodpovedať najnovším výsledkom vedy a ľudského poznania, že v prípade potreby si ich bude môcť rozšíriť, spresniť a doplniť a to pri znalosti vecí, kde a kto mu je schopný poskytnúť požadovanú vzdelávaciu službu.

V rámci Lisabonského procesu má škola súčasnosti tri kľúčové priority:

1. poskytovať kompetencie pre osobnostný rozvoj človeka nevyhnutné pre celý život, to znamená také kľúčové kompetencie, aby bol človek schopný sledovať a realizovať vlastné životné ciele a usilovať sa o celoživotné vzdelávanie,
2. vzdelávať človeka pre aktívne občianstvo a zapájanie sa do života spoločnosti, teda každý žiak by mal dostať také kompetencie, ktoré mu umožnia, aby sa aktívne zapojil do života spoločnosti ako jej aktívny činiteľ so svojimi právami a povinnosťami,
3. poskytnúť kompetencie pre zamestnateľnosť každého jednotlivca, t. j., že každý jedinec by mal byť schopný získať zodpovedajúce a kvalitné zamestnanie na trhu práce.

Odborné vzdelávanie a príprava predstavujú nepochybne kľúčovú zložku rozvoja ľudských zdrojov a majú priam strategický význam pre vývoj spoločnosti.

Právne predpisy vzťahujúce sa na celý tento systém neboli nikdy výlučne problematikou rezortu Ministerstva školstva SR, ale viac - menej zasahovali do právnej úpravy aj v iných rezortoch alebo do medzirezortnej legislatívy. V posledných rokoch sa výrazne zvýšila spoločenská objednávka po komplexnej zákonnej úprave podmienok na zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách a na ne nadväzujúcich školských zariadeniach s cieľom pripraviť absolventov na život a prácu v podmienkach vedomostnej spoločnosti a trhu práce a zároveň systémovo nastaviť postavenie, úlohy a spoluprácu hlavných aktérov procesu odborného vzdelávania - štátnej správy, samosprávy, zamestnávateľov a zamestnancov.

Takouto dlho očakávanou komplexnou právnou úpravou je práve zákon č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov /ďalej iba zákon/ schválený Národnou radou SR dňa 23.04.2009, ktorý vstúpil do účinnosti dňom 1. septembra 2009, ktorý najmä:

- upravuje podmienky na zabezpečenie odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách a v školských zariadeniach s cieľom pripraviť absolventov na život a prácu v podmienkach vedomostnej spoločnosti a trhu práce,
- rieši postavenie a úlohy subjektov štvorstrannej spolupráce v oblasti odborného vzdelávania a prípravy, ktorými sú štátna správa, samospráva, zamestnávatelia a zamestnanci,
- vytvára podmienky motivujúce zamestnávateľov k podpore odborného školstva s cieľom zvýšiť záujem mladých ľudí o štúdium na odborných školách opätovne

- zavádza pojmy finančné a hmotné zabezpečenie žiaka,
- vytvára podmienky na zabezpečenie modernizácie materiálno-technického vybavenia škôl nad rámec normatívne pridelovaných finančných prostriedkov z prostriedkov Fondu rozvoja odborného vzdelávania a prípravy.

Za účelom napĺňania základných cieľov zákona boli vytvorené poradné orgány sociálneho partnerstva na centrálnej úrovni - **Rada vlády Slovenskej republiky pre odborné vzdelávanie a prípravu**, na rezortnej úrovni - **Sektorové rady odborného vzdelávania a prípravy** a na úrovni samosprávneho kraja - **Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu**.

V súlade s ustanovením § 4 zákona samosprávny kraj ako hlavný koordinačný subjekt na regionálnej úrovni:

- a) vytvára **regionálnu stratégiu odborného vzdelávania a prípravy** v súčinnosti s ďalšími subjektmi koordinácie /účastníci štvorstrannej spolupráce, tzv. štvorpartity, t. j. orgány miestnej štátnej správy - krajský školský úrad a úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v sídle kraja, zamestnávateľia – zástupcovia vymenovaní reprezentatívnymi združeniami zamestnávateľov, regionálnych komôr stavovských a profesijných organizácií, odborové organizácie a zamestnanecké rady/,
- b) zabezpečuje **informovanosť žiakov a ich zákonných zástupcov** o potrebách trhu práce a o kvalite a možnostiach odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách vo svojej územnej pôsobnosti; poskytuje tieto informácie centráм pedagogicko-psychologického poradenstva,
- c) **určuje počet tried prvého ročníka stredných odborných škôl vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti** pre nasledujúce prijímacie konanie v súlade s regionálnou stratégiou odborného vzdelávania a prípravy,
- d) **vyjadruje sa zriaďovateľom stredných škôl vo svojej územnej pôsobnosti k počtu tried prvého ročníka všetkých stredných škôl** pre prijímacie konanie v nasledujúcom školskom roku z hľadiska potrieb trhu práce.

Zákon o odbornom vzdelávaní a príprave okrem hlavného predmetu úpravy v článku I vo svojich článkoch II – XII významne zasahuje aj do ďalších právnych predpisov, a to:

1. Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov:
  - zjednocuje sa terminológia ustanovení Zákonníka práce s ustanoveniami školského zákona (stredné odborné učilište a učilište zriadené podľa doterajších predpisov je strednou odbornou školou)
  - samostatne sa zavádza pojem „pracovná zmluva so žiakom strednej odbornej školy“
2. Zákon SNR č. 9/1992 Zb. o obchodných a priemyselných komorách v znení neskorších predpisov
 Zákon SNR č. 30/1992 Zb. o Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komore v znení neskorších predpisov
 Zákon NR SR č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 59/1998 Z. z. o Slovenskej banskej komore v znení neskorších predpisov
 Zákon č. 126/1998 Z. z. o Slovenskej živnostenskej komore a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:
  - všetky stavovské komory majú rovnakú pôsobnosť (podieľať sa na úpravách učebných plánov a učebných osnov jednotlivých odborov vzdelávania, navrhovať zástupcov do predmetových maturitných komisií a do skúšobných komisií pri záverečných skúškach, zúčastňovať sa v rámci štátneho odborného dozoru nad

praktickým vyučovaním na kontrole podmienok a úrovne praktického vyučovania a spolupracovať s MŠ SR pri skvalitňovaní odborného vzdelávania a prípravy).

3. Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov:
  - predmetom dane z príjmov nie je nepeňažné plnenie poskytované žiakovi na základe zmluvy so zamestnávateľom,
  - od dani z príjmov je oslobodené motivačné štipendium a takýto výdavok je pokladaný za daňový výdavok,
  - od dani z príjmov je oslobodené hmotné zabezpečenie.
4. Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:
  - súčasťou žiadosti o zaradenie strednej odbornej školy do siete škôl je vyjadrenie samosprávneho kraja podľa územnej príslušnosti
5. Zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov:
  - pri určovaní podrobností rozpisu finančných prostriedkov sa zohľadní zoznam študijných a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah plánu potrieb trhu práce podľa osobitného predpisu
6. Zákon č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:
  - finančné a hmotné zabezpečenie žiakov poskytované v rámci ich vzdelávania sa nepovažuje za príjem na účely posúdenia nároku na pomoc v hmotnej núdzi
7. Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:
  - riaditeľ strednej školy je povinný prerokovať školský vzdelávací program pre odborné vzdelávanie so zamestnávateľom, združením zamestnávateľov alebo s príslušnou stavovskou organizáciou,
  - delegovaný zástupca stavovskej organizácie sa stáva členom maturitnej komisie pre teoretickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky a predmetovej maturitnej komisie pre praktickú časť odbornej zložky maturitnej skúšky s právom klať otázky a hodnotiť,
  - stálym členom skúšobnej komisie pre záverečnú skúšku je aj zástupca stavovskej organizácie s odbornou spôsobilosťou v príslušnom alebo príbuznom odbore vzdelávania,
  - žiak má právo na náhradu škody, ktorá mu vznikla pri výchove a vzdelávaní alebo v priamej súvislosti s nimi.

Odborné vzdelávanie a príprava na Slovensku je stanovená vzdelávacou politikou ako otvorený systém, ktorý zahŕňa všetky procesy riadenia, financovania, organizácie a fungovania vnútorných a vonkajších vzťahov so zainteresovanými subjektmi. Cieľom je podporovať rovnaké vzdelávacie príležitosti pre žiakov, s uplatňovaním princípov celoživotného vzdelávania tak, aby absolventi SOŠ získali kvalifikáciu požadovanú trhom práce a zamestnávateľmi.

Najzávažnejším dokumentom vzdelávacej politiky je vládou SR schválený Národný program výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 až 20 rokov. Slovensko má od 16. 02. 2005 vlastnú národnú Lisabonskú stratégiu - Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010: Lisabonská stratégia pre Slovensko. Na jej základe rezorty vypracovali návrhy akčných plánov. MŠ SR vypracovalo Akčný plán pre vzdelávanie a zamestnanosť, ktorý prináša 3 ťažiskové úlohy:

1. transformácia tradičnej školy na modernú,
2. kvalita vysokoškolského vzdelávania,
3. stratégia celoživotného vzdelávania.

Zo štátnej úrovne pre oblasť stredoškolského odborného vzdelávania a prípravy sú definované konkrétne požiadavky v materiáli - Štandard stredoškolského odborného vzdelávania a výchovy. Koncepcia dvojúrovňového modelu vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy v Slovenskej republike pomáha identifikovať problémy vyskytujúce sa v oblasti školského transformačného procesu, naplňa parciálne ciele Programového vyhlásenia vlády SR a zároveň pomáha uskutočniť spoločné zámery dané v Prioritných úlohách MŠ SR na roky 2006-2010. Dvojúrovňový model vzdelávacích programov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy realizujú na úrovni štátnej - štátne vzdelávacie programy a na úrovni školskej - školské vzdelávacie programy.

2.2 Trnavský samosprávny kraj

Trnavský samosprávny kraj leží takmer v geografickom strede Európy a hraničí s tromi štátmi – s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce. Nachádza sa v západnej časti Slovenska a administratívne ho tvorí 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava. Svojou rozlohou 4 148 km² (8,5% z rozlohy SR) sa radí na predposledné miesto v rámci krajov SR. Rozlohou územia je najväčším okresom kraja Dunajská Streda s rozlohou 1 075 km², najmenším je okres Hlohovec s rozlohou 267 km². Z 251 obcí v TTSK má štatút mesta 16. Najväčší počet obcí je v okrese Dunajská Streda (67, z toho 3 mestá), najmenej v okrese Skalica (21, z toho 3 mestá). Najvyšší podiel mestského osídlenia má okres Skalica, najnižší podiel je v okrese Dunajská Streda.

2.2.1 Ekonomické a sociálne charakteristiky TTSK

Pôda – prírodný zdroj Trnavského kraja sa prezentuje veľmi dobrými pôdnymi podmienkami pre poľnohospodársku výrobu. Prevažná časť územia disponuje najkvalitnejším pôdnym fondom (291 916 ha podľa údajov z roku 2008), ktorý leží v strednej a južnej časti kraja.

Z lesov v súčasnosti dominujú v oblasti Malých Karpát lesy dubové a bukové a v oblasti Záhorskej nížiny porasty borovicové. V povodí riek sa zachovali lužné lesy, ktoré sú i dnes domovom mnohých druhov vzácného vtáctva. Lesy vytvárajú priaznivé podmienky ochrany prírody, pôsobia protierózne a plnia funkciu v oblasti vodohospodárstva.

Nerastné bohatstvo regiónu je zastúpené na severozápade ropou a zemným plynom, v ostatných častiach regiónu ložiskami tehliarskych surovín, vápencov, dolomitov, sklárskych a zlievarenských pieskov a štrkopieskov. Ich využívanie má prevažne miestny význam, nakoľko zásoby týchto surovín sa na území kraja nevyskytujú v takom rozsahu, aby mohli podstatnou mierou ovplyvniť jeho ekonomický rozvoj.

Pre rozvoj kraja majú mimoriadny význam geotermálne a liečivé pramene, ktoré sa využívajú na liečebné a rekreačné účely.

Vďaka dopravnej polohe, nadpriemerne vyvinutej infraštruktúre a vysokému poľnohospodárskemu potenciálu krajiny, spolu s dlhodobou tradíciou v potravinárskom, strojárskom a chemickom priemysle, možno radiť kraj medzi najrozvinutejšie priemyselno-poľnohospodárske regióny Slovenska.

Právne subjekty podľa vybraných právnych foriem v TTSK v roku 2008

okres	právnické osoby			fyzické osoby - podnikatelia				právne subjekty spolu
	spolu	podniky	neziskové inštit.	spolu	živnostníci	slobod. pov.	samost. hosp. roľníci	
DS	3 456	2 690	766	11 777	10994	313	470	15 233
GA	2 293	1 670	623	8 553	8 123	199	231	10 846
HC	841	531	310	3 052	2 921	103	28	3 893
PN	2 194	1 674	520	4 880	4 599	234	47	7 074
SE	1 314	865	449	4 198	3 954	160	84	5 512
SI	1 182	874	308	3 350	3 209	95	55	4 541
TT	3 855	2 687	1 168	9 751	9 258	388	105	13 606
TTSK	15 135	10 991	4 144	45 570	43 058	1 492	1 020	60 705

Zdroj: ŠÚ SR

Ekonomické aktivity právnych subjektov sa orientujú do nasledovných oblastí:

- poľnohospodárstvo** - podľa údajov ŠÚ SR došlo k nárastu počtu podnikov v sfére pôdohospodárstva a rybolovu v rokoch 2004-2008. V TTSK o 27,5%. Z okresov TTSK došlo k najväčšiemu nárastu v okrese Dunajská Streda – 32,8%. K najmenšiemu nárastu v okrese Galanta – len 19,4%. Rastlinná výroba sa sústreďuje hlavne na pestovanie husto siatych obilnín, najmä pšenicu a jačmeň, kukurice, cukrovej repy, slnečnice, repky. Zvyšuje sa pestovateľská plocha zemiakov. Priaznivé podmienky sú pre pestovanie rýchlejšej a poľnej zeleniny, rozvoj vinohradníctva a ovocných sádov. Hoci v sledovanom období rokov 2003-2007 došlo v SR k nárastu hrubej poľnohospodárskej produkcie o 6%, v TTSK poklesla o 3%.
- stavebníctvo** - stavebná produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami vyjadrená v eurách vzrástla v rokoch 2003 – 2007 o 83%. Stavebná produkcia podľa dodávateľských zmlúv vzrástla v TTSK nadpriemerne o 109%. Ukazovateľ produktivity práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie vykonávaný vlastnými zamestnancami vzrástol v TTSK o 32%. Produktivita práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie podľa dodávateľských zmlúv vzrástla v TTSK o 51%. Priemerný evidenčný počet zamestnancov v TTSK predstavoval celoslovenský nadpriemer -38%. Taktiež priemerná mesačná mzda zamestnanca vzrástla o 16%.
- doprava** - Trnavský samosprávny kraj je svojou polohou veľmi významný v systéme dopravy. Región má pomerne hustú cestnú a železničnú sieť nadregionálneho významu. Regiónom prechádzajú dôležité ťahy z Bratislavy cez Trnavu do Žiliny, ako aj z Hodonína cez Trnavu do Nitry. Dôležitými tepnami je aj cesta I/ 63, ktorá smeruje z Bratislavy cez Šamorín a obchvatom Dunajskej Stredy cez Veľký Meder smerom na Komárno. Územím kraja prechádzajú diaľnice v celkovej dĺžke 67,242 km, v smere Bratislava –Horná Streda a čiastočne trasa diaľnice D2 vedúca z Bratislavy cez Kúty do Prahy. Vývoj dopravy možno porovnať s vývojom dopravných prostriedkov a ich výkonov. V osobnej doprave zaznamenal TTSK nárast v kategórii osobných automobilov o 7% , v kategórii autobusov však klesol o 2%. Kategória nákladných áut zaznamenala vyššiu rast ako dve predchádzajúce kategórie. V TTSK ich pribudlo 20%. Tento nárast bude mať vplyv na zaťaženie regionálnych komunikácií. Kategória ťahačov zaznamenala najprudší nárast zo všetkých doteraz popisovaných kategórií vozidiel o 121%. Výkony v mil. tonokilometroch sa výrazne zvýšili v TTSK - o 44%. V počte prepravených osôb v tis. osôb za obdobie 2003 – 2008 sa v TTSK prejavil pokles 13%.

d) **energetika** - s rozvojom investícií v TTSK súvisí aj požiadavka na zvýšenie spotreby energií. Z tohto dôvodu za sledované obdobie vzrástla spotreba elektriny o 122%. Za rovnaké obdobie na Slovensku klesla spotreba čierneho, hnedého uhlia a koksu o 13%. TTSK sa zasa vyznačuje obrovským dopytom po tejto surovine, a spotreba tu vzrástla o 361%. Spotreba zemného plynu na Slovensku klesala o 12% , opačný trend bol zaznamenaný v TTSK, kde spotreba vzrástla o 3%.

e) **cestovný ruch** - je jedným z najdynamickejšie sa rozvíjajúcich odvetví hospodárstva. Význam tranzitného turizmu vychádza z polohy kraja v dotyku s tromi štátmi – s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom. K rozvoju cestovného ruchu veľkou mierou prispievajú i dôležité tranzitné trasy - diaľnica D 61 a na Záhorí diaľnica D 2, ako i železničné a cestné koridory nadregionálneho a medzinárodného významu. Rekreačia a turizmus boli doposiaľ v Trnavskom samosprávnom kraji rozvíjané nerovnomerne. Pri zohľadnení spoločných podmienok je Trnavský kraj vymedzený do troch rázovitých regiónov, podľa ktorých môžeme sledovať aj rekreačno-turistický proces:

- Podunajský región – okres Dunajská Streda a časť medzi Dunajom a Malým Dunajom – Žitný ostrov
- Dolnopovažský región – severná časť Podunajskej nížiny prechádzajúcej do Trnavskej pahorkatiny (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec, Galanta)
- Záhorský región – severné Záhorie za Malými Karpatmi (okresy Senica a Skalica)

Pre vidiecky turizmus a agroturistiku majú predpoklady všeobecne všetky vidiecke obce, avšak výhodnejšie podmienky majú tie, ktoré ležia v blízkosti rekreačných cieľov. So súvislejšou oblasťou vhodnou pre vidiecky turizmus možno počítať s územím pozdĺž pravého brehu Váhu (od Hubinej až po Šoporňu), v oblastiach s kopaničiarskym osídlením pozdĺž oboch strán Malých Karpát a s obcami pozdĺž Malého Dunaja. Agroturistika má predpoklady na rozvoj najmä v južných a severných okresoch kraja. Už známa Malokarpatská vínná cesta je rozšírená o Vínnu cestu Záhoria.

f) **obchod a služby, finančné sprostredkovanie, prenájom nehnuteľností, zdravotná a sociálna starostlivosť** – možno zaradiť medzi ostatné aktivity, ktoré sa vyvíjajú v TTSK tak, že kopírujú celoslovenský trend. Za rovnaké obdobie došlo k najvyššiemu nárastu v oblasti zdravotníctva a sociálnej pomoci a to 402,9%.

Medzi hlavné priority TTSK patri nielen zviditeľnenie kraja budovaním nadštandardných zahraničných partnerských vzťahov využívajúc štrukturálne fondy EÚ, ale i vytváranie klastrov ako jeden z nástrojov na zvyšovanie, resp. zabránenie zvýšeniu nezamestnanosti v našom kraji. Trnavský samosprávny kraj začal využívať klastre ako nástroj na užšie prepojenie domácej i zahraničnej podnikateľskej sféry pôsobiacej na území nášho kraja so vzdelávacími inštitúciami, čím dosahuje užšie prepojenie výsledkov praxe, vedy, techniky a vzdelania. Konkrétne výsledky možno očakávať v blízkej budúcnosti.

V súlade s vládnyimi prioritami (automobilový priemysel, energetický priemysel, elektrotechnický priemysel) sa TTSK primárne orientoval na vytvorenie klastrov v týchto oblastiach. V súčasnosti sú založené tri funkčné klastre:

- Automobilový klaster - západné Slovensko,
- Elektrotechnický klaster- západné Slovensko,
- Klaster cestovného ruchu- západné Slovensko.

Súčasne sa pripravuje založenie a sfunkčnenie Regionálneho inovačného centra Trnava

2.2.2 Štruktúra a charakteristika trhu práce a pracovnej sily TTSK

Podľa údajov z r. 2007 v rámci TTSK pôsobilo v jednotlivých odvetviach spolu 9 024 zamestnávateľov. Najväčšie zastúpenie majú odbory zamerané na veľkoobchod, maloobchod, opravy motorových vozidiel a spotrebného tovaru, nehnuteľnosti, prenájom, obch. činnosti a priemysel. Najmenšie zastúpenie je v odboroch finančné sprostredkovanie, spoločenské, sociálne a osobné služby.

Podniky podľa ekonomických činností (r. 2007)	DS	GA	HC	PN	SE	SI	TT	Spolu
poľnohospodárstvo, poľovníctvo, lesné hospodárstvo.	142	71	21	47	34	31	74	420
priemysel spolu	311	229	88	188	141	136	288	1 381
stavebníctvo	209	115	43	101	76	69	189	802
veľkoobchod, maloobchod, opravy motorových vozidiel a spotrebného tovaru	760	493	140	498	236	263	779	3 169
hotely, reštaurácie	90	38	23	76	36	27	86	376
doprava, skladovanie, pošta a telekomunikácie	167	127	20	77	56	37	156	640
finančné sprostredkovanie	8	3	1	15	4	6	16	53
nehnuteľnosti, prenájom a obch. činnosti	453	254	90	343	148	171	616	2 075
školsťvo	11	6	-	12	7	6	17	59
zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	64	50	19	61	10	17	55	276
ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby	30	27	11	43	17	16	49	193

Zdroj: Štatistický úrad SR, pracovisko ŠÚ SR Trnava

V kraji sa vytvorila hustá sieť zariadení vnútorného obchodu, pohostinstva a ubytovania, v ktorých podniká viac ako tretina z celkového počtu organizácií zameraných na tvorbu zisku a takmer tretina z počtu živnostníkov v kraji. V rámci kraja najvyšší podiel právnických osôb bol v okrese Trnava (25,7 %) a najvyšší podiel fyzických osôb bol v okrese Dunajská Streda (25,8 %).

Z jednotlivých okresov je najväčší počet zamestnávateľov v okrese Trnava- 2251, najmenší počet v okrese Hlohovec.

Priame zahraničné investície 1)	Rok	Stav v k 31.12.	z toho majetková účasť a reinvestov. zisk	Prílev	z toho majetková účasť	Stav v zahraničí k 31.12	z toho majetková účasť a reinvestov. Zisk	Odlev	z toho majetková účasť
Trnavský kraj	2006	96 958	57 360	13 305	2 010	1 405	974	546	434
	2007	.	54 163	.	632	.	1 525	.	236

Stav priamych zahraničných investícií v TTSK k 31.12. v tis. Sk	Rok	Stav priamych zahraničných investícií celkom	v tom	
			majetková účasť a reinvestovaný zisk	ostatný kapitál
Trnavský kraj	2006	96 958 374	57 360 012	39 598 362
	2007	.	.	.
Dunajská Streda	2006	4 675 762	4 202 328	473 434
	2007	.	.	.
Galanta	2006	12 677 017	9 084 230	3 592 787
	2007	.	.	.
Hlohovec	2006	7 818 169	6 285 395	1 532 774
	2007	.	.	.
Piešťany	2006	4 520 739	2 973 302	1 547 437
	2007	.	.	.
Senica	2006	4 319 282	3 164 070	1 155 212
	2007	.	.	.
Skalica	2006	16 341 153	16 114 256	226 897
	2007	.	.	.
Trnava	2006	46 606 252	15 536 431	31 069 821
	2007	.	.	.

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov SR - 2008

1) r. 2006, 2007 predbežné údaje

Podklady pre zisťovanie vývoja priamych zahraničných investícií sa získavajú problematicky. Samosprávny kraj sa nemusí dozvedieť o všetkých realizovaných investíciách. Významné investície (žiadateľov, ktorí žiadajú štátnu podporu) eviduje SARIO, ktoré má mimo evidencie informácie o lokalizácii investícií, veľkosti investície ako aj o počte vytvorených pracovných miest.

VÝZNAMNÍ INVESTORI

Názov spoločnosti	Krajina pôvodu	Počet zamestnancov	Sektor	Miesto pôsobenia
Dan - Slovakia Agrar, a.s.	Dánsko	n.a.	potravinarstvo	Veľký Meder
CROWN Packaging Slovakia, s.r.o.	Francúzsko	72	obaly	Dunajská Streda
SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o.	Maďarsko	2 500	LCD obrazovky	Galanta, Voderady
JASPLASTIK-SK spol s r.o. n.a. polystyrén Galanta	Maďarsko	n.a.	polystyrén	Galanta
PEDRAZZOLI SLOVAKIA, s.r.o.	Taliansko	165	strihacie a rezacie stroje	Galanta
Dong Jin Precision Slovakia, s.r.o.	Južná Kórea	n.a.	plastové a kovové súčiastky	Dolná Streda
SAMIL BALENIE, s.r.o.	Južná Kórea	n.a.	obaly	Galanta
UT Umwelt - und Transporttechnik, s.r.o.	Lichtenštajnsko	100	kontajnery	Dolná Streda
Bekaert Hlohovec, a.s.	Belgicko	700	drôty a kordy	Hlohovec
Zentiva, a.s.	Holandsko	1190	farmaceutiká	Hlohovec
SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE, a.s.	Česká republika	n.a.	hotely a reštaurácie	Piešťany
SLOVENSKÉ LIEČEBNÉ KÚPELE, a.s.	Maďarsko	n.a.	hotely a reštaurácie	Piešťany
INA SKALICA spol.s r.o.	Nemecko	2700	ložiská	Skalica
ON Semiconductor Slovakia, a.s.	USA	487	polovodiče a mikroprocesory	Piešťany
Delphi Slovensko, s.r.o.	USA	2176	IT - softvér	Senica
ZVL - LSA, a. s.	USA	483	ložiská	Skalica
PUNCH PRODUCTS TRNAVA, spol. s r.o.	Belgicko	288	kovoobrábanie	Trnava
Peugeot Citroën Trnava, s.r.o.	Francúzsko	n.a.	automobily - osobné	Zavar
ELEKTRONIKA SLOVENSKO, a.s.,	UK	192	elektronika	Trnava
metal design slovakia a.s.	Švédsko	150	kovový nábytok	Hrnčiarovce nad Parnou
Johns Manville Slovakia, a.s.	Nemecko	1250	sklenené vlákna	Trnava

Faurecia Interior Systems Bratislava s.r.o	Španielsko	200	komponenty pre automobily	Trnava, Hlohovec
---	------------	-----	------------------------------	---------------------

Zdroj: SARIO (NBS)

Hoci investície sú zaujímavým činiteľom ovplyvňujúcim vývoj pracovného trhu v regiónoch, pre potreby prognózovania sú pri súčasnej pomalej štatistickej praxi ťažko upotrebitel'né. Bude preto potrebné zabezpečiť pružnú vzájomnú informovanosť zainteresovaných partnerov participujúcich na odbornom vzdelávaní a príprave. Pre rozhodovanie investorov je dôležitá znalosť štruktúry absolventov stredných škôl v jednotlivých odboroch aj s príslušným stupňom ukončeného vzdelania. Pre samosprávny kraj je preto mimoriadne dôležité sledovať odbory vzdelávania z pohľadu súladu s rozhodujúcimi odbormi zamestnanosti a ich kapitálovej sily. Príprava absolventov v existujúcom vzdelávacom systéme je v rozmedzí 2 – 5 rokov, z toho dôvodu je potrebné procesu výberu povolania a reguláciu siete odborných zameraní škôl venovať zvýšenú pozornosť. Táto skutočnosť potvrdzuje nevyhnutnosť v uvedenom časovom horizonte prognózovať štruktúru odborného vzdelávania.

Na výber strednej školy vplýva okrem tradície v rodine a miesta bydliska, predpokladaná možnosť uplatnenia sa absolventov strednej školy na trhu práce. Informácie o možnom uplatnení čerpajú uchádzači o štúdium prevažne z ústnych informácií vo svojom okolí a z masovo-komunikačných prostriedkov, ktoré však príliš nezohľadňujú objektivnosť podanej informácie. Preto je nevyhnutný vstup zamestnávateľov do procesu personálnej a marketingovej stratégie smerom k základným školám. Nábor realizovaný strednými školami je v súčasnosti minimálne efektívny, keďže je orientovaný na „zápas o žiaka“, od ktorého sa odvíja financovanie školy. Nad mnohými strednými školami tak neustále visí hrozba ich likvidácie. Doteraz realizovaný proces optimalizácie a racionalizácie siete stredných škôl v TTSK sa niesol v duchu hlavne ekonomických argumentov. V súčasnosti väčšina stredných škôl nie je schopná pružne reagovať na nové požiadavky zamestnávateľov v regióne. Hlavnými dôvodmi sú nedostatočná informovanosť o trhu práce v regióne, spätná väzba uplatnenia sa absolventov školy na regionálnom trhu práce a pretrvávajúci konzervatívny prístup manažmentu školy k inovačným trendom a aktívnemu sa zapojeniu do systému ďalšieho vzdelávania a vzdelávania dospelých.

O hrubej orientácii sa v regionálnych trhoch práce vypovedá nasledovný prehľad podnikov podľa ich ekonomickej činnosti:

Podniky podľa ekon. činností k 31.12.2008	Podniky spolu	v tom podľa ekonomických činností											
		pôdohospodárstvo, rybolov	príemysel spolu	z toho priem. výroba	Stavebníctvo	obchod	hotely, reštaurácie	doprava, skladn., pošty a telekom.	finančné sprostredkovanie	nehn., prenájom, obchod. činnosti	školsťvo	zdravotníctvo sociálna pomoc	ostatné
Trnavský kraj	10 991	454	1 530	1 483	980	3 493	467	783	62	2 578	79	342	223
Dunajská Streda	2 690	154	355	346	256	851	117	222	10	584	16	85	40
Galanta	1 670	74	259	254	145	542	60	168	3	324	8	56	31
Hlohovec	531	24	94	89	55	161	29	23	2	106	1	26	10
Piešťany	1 674	54	201	197	121	558	85	89	17	421	14	69	45

Senica	865	31	148	139	95	252	41	61	5	178	6	19	20
Skalica	874	24	144	139	87	275	29	44	7	212	8	19	19
Trnava	2 687	78	329	319	221	854	106	176	18	753	26	68	58

POČET PRACUJÚCICH A ICH PERCENTUÁLNY PODIEL V ODVETVOVEJ KLASIFIKÁCII EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ V TTSK		
Sektor	Počet zamestnancov	Podiel v %
Poľnohospodárstvo	8 682	6,79
Priemysel	52 411	41,01
Stavebníctvo	4 001	3,13
Obchod	7 757	6,07
Hotely a reštaurácie	907	0,71
Doprava, skladov., pošty a telekom.	7 115	5,57
Finančné sprostredkovanie	1 705	1,33
Nehnút., prenáj. obchod, činnosti	5 325	4,17
Ver. správa, obrana, pov. soc. zabezp.	11 383	8,91
Školstvo	15 416	12,06
Zdravotníctvo, sociálna pomoc	9 745	7,63
Ost. spoloč., sociálne, osobné služby	3 343	2,62
Trnavský kraj	127 790	100

Detailnejšie informácie o regionálnom trhu práce v TTSK poskytuje iniciatívny materiál TTSK - Akčný plán rozvoja priemyslu na území Trnavského samosprávneho kraja spracovaný v júni 2009 spoločnosťou Gron s.r.o., Bratislava. V súlade s Plánom hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu a jednotlivých miest o obcí TTSK boli definované priority pre zabezpečenie rozvoja. Na poprednom mieste spomínaného materiálu je priorita „Ľudský potenciál pre potreby priemyslu“. Prispôbenie vzdelávania základných a stredných škôl pre potreby praxe je významným opatrením smerujúcim k vytvoreniu koordinovaného vzťahu strednej odbornej školy a zamestnávateľa, čím by sa mali vytvoriť priaznivé podmienky pre vstup podnikateľských subjektov do tvorby a inovácií študijných osnov a vzdelávacích programov. Prínosom by mala byť súčasne vyriešená objednávka absolventov pre trh práce a ich integrácia do praxe.

Potvrdením tejto základnej myšlienky je niekoľko škôl, ktorých manažment jej zmysel a potrebu vníma v predstihu a otvára svoj vzdelávací program ponukou spolupráce so zamestnávateľmi. Spomenieme tých najznámejších:

1. SOŠ automobilová v Trnave

Odborné vzdelávanie pre oblasť výroby, servisu a predaja cestných motorových vozidiel

Automobilový priemysel v trnavskom regióne zastáva významné miesto na trhu práce. Patrí k odvetviám s permanentným inovačným procesom, v dôsledku ktorého s každou novou vyrobenou sériou prichádzajú na trh automobily s novým technicky náročnejším vybavením, vyrobené stále modernejšími progresívnejšími technológiami. Zvyšujú sa nároky na odborné vedomosti a zručnosti zamestnancov tak z oblasti výroby ako aj z predaja a servisu.

Túto skutočnosť musí svojou úrovňou a rozsahom vzdelávacích aktivít kopírovať celý systém odborného vzdelávania a prípravy pre potreby automobilového priemyslu.

Jedným zo základných predpokladov prípravy pre kvalifikovaných pracovníkov je vytvorenie pilotných centier, ktoré svojou kvalitou a kapacitou zabezpečia reálne potreby trhu práce. Komplexné riešenie uvedenej problematiky je potrebné chápať ako súčinnosť školského a celoživotného vzdelávania.

Pilotné centrum ako vzdelávacia inštitúcia musí zabezpečiť:

- školské vzdelávanie žiakov systému 3 + 2,
- rekvalifikácie evidovaných nezamestnaných,
- celoživotné vzdelávanie,
- vzdelávanie pedagogických pracovníkov a žiakov iných subjektov,
- aktívnu účasť pri zohľadňovaní požiadaviek budúcich alebo súčasných zamestnávateľov prostredníctvom inovovaných alebo nových študijných programov.

Vychádzajúc z reálnych požiadaviek trhu práce, skladby vzdelávacích inštitúcií a ich študijných programov, ale najmä demografického vývoja spoločnosti, bude práve celoživotné odborné vzdelávanie zohrávať rozhodujúcu úlohu. Tú zabezpečí prostredníctvom vzdelávacích programov pre:

- inovačné kurzy,
- špecializačné kurzy,
- rekvalifikačné kurzy,
- kvalifikačné kurzy.

Vzdelávacie aktivity budú reagovať na aktuálne požiadavky praxe s cieľom vytvorenia systémových podmienok pre implementáciu progresívnych metód a foriem tak, aby sa vytvoril tzv. otvorený systém, ktorý bude schopný absorbovať meniace sa požiadavky trhu práce a ich prenos do vzdelávacieho systému.

V trnavskom regióne od roku 2003 plní úlohu pilotného centra pre potreby automobilového priemyslu Stredná odborná škola automobilová Trnava. Skladbou vzdelávacích aktivít plní úlohy prijaté celoštátnym rozvojovým programom v oblasti odborného vzdelávania.

Medzi najvýznamnejšie aktivity posledných období v príprave na pracovné pozície pre potreby automobilového priemyslu zamestnancov a evidovaných nezamestnaných patrila realizácia projektov:

1. „Ako vytvoriť druhú šancu nezamestnaným prostredníctvom rozvoja kľúčových zručností, ktoré požaduje trh práce“ – pre lakovníkov a pre automechanikov
- financované PHARE
2. „Zvýšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability zamestnancov Odborného vzdelávania v automobilovom priemysle so špecializáciou na odbor autoklambiar“
- financované ESF

3. „Ako zaradiť evidovaných nezamestnaných do plnohodnotného pracovného života“ – pre automechanikov a pre lakovníkov
- financované ESF
4. „Zvýšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability zamestnancov Odborného vzdelávania v automobilovom priemysle so špecializáciou na odbor autolakovník“
- financované ESF

V súčasnosti škola spolupracuje s viac ako 70 podnikateľskými subjektmi zameranými na výrobu, predaj a servis automobilov a náhradných komponentov.

Nadštandardná je spolupráca najmä so spoločnosťou AUTOIMPEX, ZF SACHS Slovakia a.s. a TOMA INDUSTRIES s.r.o. Odborníci z praxe pripomienkujú obsah vzdelávania v príslušných odboroch, inštruktorsky sa podieľajú na zabezpečení priameho výchovno-vzdelávacieho procesu, tvoria v súčinnosti so školou pracovné zošity pre učiteľov a žiakov a aktívne sa podieľajú na organizácii a hodnotení pri záverečnej, resp. maturitnej skúške.

Počas odbornej praxe v sídle spoločnosti žiaci čerpajú v značnom rozsahu (strava, pitný režim, prac. odev a pod.) sociálny program pre zamestnancov. Pracoviská žiakov sú vybavené **najnovšími strojmi, zariadeniami a softvérovým vybavením**.

Cieľom vzájomnej spolupráce je prezentovať budúcich potenciálnych zamestnávateľov žiakom školy už počas prípravy na povolanie, ako aj zabezpečenie **nadštandardnej** výučby, ktorú škola samotná, vzhľadom na **prevádzkovú a investičnú náročnosť**, nie je schopná zabezpečiť.

2. Stredná priemyselná škola dopravná a Stredná priemyselná škola v Trnave Medzinárodná dohoda o spolupráci vo vzdelávaní dospelých s výrobným závodom PSA Peugeot Citroen Slovakia v Trnave

Francúzska strana poskytla technické vybavenie, ktoré slúži na školenie pracovníkov, ale od roku 2007 sa stalo majetkom TTSK a slúži na skvalitnenie odborného vzdelávania. V školách je vybudované moderné školiace centrum, ktoré aj v budúcnosti vytvorí podstatne kvalitnejšiu vzdelávaciu základňu pre žiakov príslušných odborov.

Do systému vzdelávania pre potreby PCA – Slovakia sú zapojené tri stredné školy a jedna vysoká škola. Tento systém vzdelávania sa vertikálne delí na tri úrovne:

- spodná úroveň (pre absolventov ZŠ) je určená pre pracovníkov manuálne pracujúcich pri výrobnom páse. Takéto rekvalifikačné školenia sú realizované na SPŠ dopravnej v Trnave
- stredná úroveň (absolventi SOŠ s maturitou) má dve zamerania:
  - ♦ kvalifikovanú údržbu – táto činnosť je realizovaná v SPŠ Trnava
  - ♦ kontrolu kvality – ktorá je realizovaná na SPŠ strojníckej v Bratislave
- vyššia úroveň (absolventi VŠ) zameraná na riadenie výroby a programovania automatizovaných liniek je realizovaná na SjF STU v Bratislave

Všetky 4 školy v období od januára 2005 do decembra 2007 poskytli na základe príslušných zmlúv svoje priestory zrekonštruované firmou PCA Slovakia do výhradného užívania firmy PCA – Slovakia. Uvedená firma si v tomto období pomocou francúzskych lektorov školiť svojich novoprijatých zamestnancov a zároveň sa týchto školení zúčastňovali aj vybraní učitelia z uvedených 4 škôl. Koncom roka 2007 po záverečných testoch dostala väčšina spomínaných učiteľov certifikát, že môže nahradiť francúzskych lektorov a školiť pre PCA – Slovakia ďalších pracovníkov.

Koncom roka 2007 a začiatkom roka 2008 bola ukončená platnosť pôvodných zmlúv o využívaní priestorov novovybudovaných vzdelávacích centier na jednotlivých školách výlučne len pre potreby PCA – Slovakia. Materiálne vybavenie týchto vzdelávacích centier bolo odovzdané do majetku príslušných VUC, resp. VŠ a o ďalšom využívaní priestorov boli podpísané nové zmluvy o spolupráci:

- ♦ medzi STU Bratislava, VUC Bratislava a VUC Trnava
- ♦ medzi STU Bratislava a jednotlivými strednými školami – v dôsledku tejto skutočnosti vzniklo „Centrum odborného vzdelávania“ pod vedením STU Bratislava
- ♦ medzi STU Bratislava a PCA – Slovakia

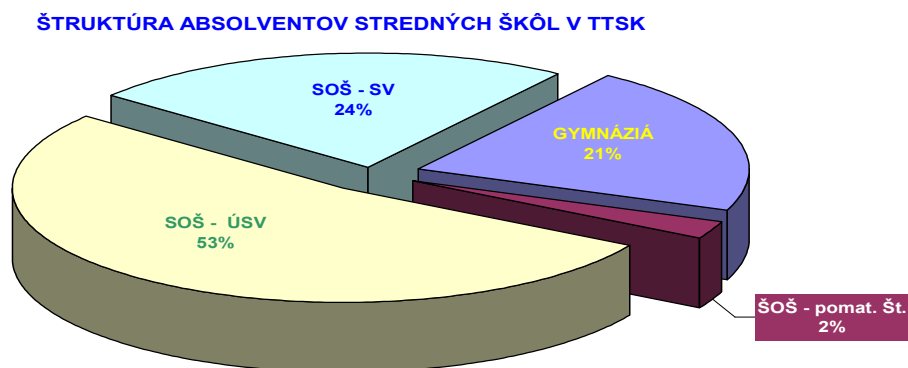
SPŠ Trnava a SPŠ dopravná Trnava pôsobia od januára 2008 v spolupráci so SjF STU Bratislava a ostatnými zúčastnenými strednými školami v rámci svojej podnikateľskej činnosti ako súčasť Centra odborného vzdelávania vybudovaného na základe účinnej pomoci a podpory PCA – Slovakia.

Ako vidieť z príkladov za dobre rozvinutým vzdelávacím programom školy sa nachádza veľké úsilie manažmentu a zamestnancov školy, ktoré presahuje hranice jedného okresu i kraja.

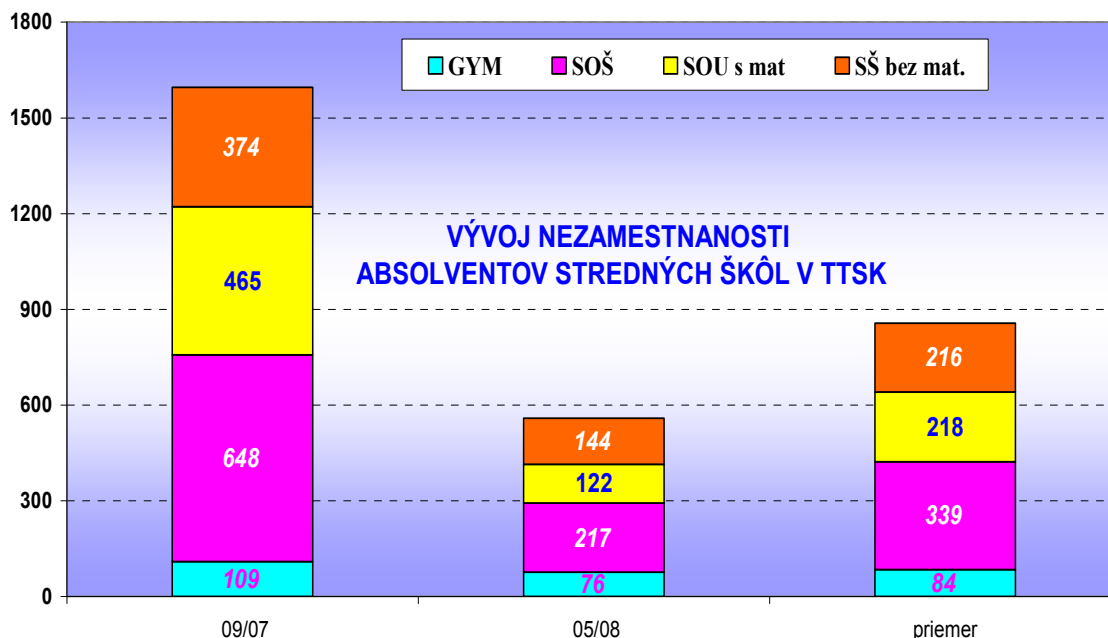
2.2.3 Štruktúra absolventov SOŠ a ich uplatnenie na trhu práce

Práve obdobie od ukončenia školy až po nájdenie si prvého zamestnania je najťažšie a kritické, pretože sa v ňom vo vysokej miere prejavuje neskúsenosť absolventa na jednej strane a obava, prípadne nedôvera, na strane potenciálneho zamestnávateľa. Téma uplatnenia absolventov škôl na trhu práce je mnohorozmerná. Obsahuje dimenziu ekonomickú, ktorá je zameraná na efektívnosť realizácie subjektu v prostredí pracovných vzťahov. Rozmer sociálny sleduje začlenenie absolventa do konkrétneho profesionálneho a spoločenského prostredia, a to aj v negatívnom prípade ako nezamestnaného. Fenoménu uplatnenia sa v neposlednom rade dotýka aj osobná spokojnosť a pocit seberealizácie absolventa v pracovnom procese.

Pohľad na uplatnenie absolventov našich stredných škôl je vnímaný verejnosťou z viacerých uhlov. Treba však povedať, že výstupné závery sa často odlišujú.

Doteraz sa nikomu nepodarilo spracovať zjednocujúce kritériá hodnotenia úrovne a kvality stredoškolského vzdelávania. Preto sa pokúsime popísať čo najobjektívnejšie existujúce skutočnosti a súvislosti.

Zdroj: ÚIPŠ

Prístup ÚIPŠ využíva bohatý zdroj údajov o nezamestnanosti, ktoré zhromažďuje Ústredie práce sociálnych vecí a rodiny. Jeho výhodou je, že relevantné ukazovatele sú vykazované v pravidelných časových (mesačných, štvrťročných alebo polročných) intervaloch podľa jednotnej metodiky a spôsobu zberu. Analýza "Uplatnenie absolventov stredných škôl v praxi" pokračuje v permanentnom monitorovaní nezamestnanosti absolventov škôl od roku 1999 počas časovej jednotky sezónneho cyklu. Cyklus prebieha v období od júna do mája nasledujúceho roku. Začína sa príchodom čerstvých absolventov škôl na trh práce. Časť z nich sa zamestná priamo, časť si hľadá pracovné miesta prostredníctvom úradov práce a dostáva sa do ich evidencie. V septembri kulminuje počet evidovaných nezamestnaných absolventov.

Dynamika ďalej pokračuje postupnou absorpciou nezamestnaných trhom práce v nasledujúcich mesiacoch. Počet evidovaných klesá a uzatvára sa na minimálnej hodnote spravidla v máji nasledujúceho roku. V ďalšom roku sa tento proces opakuje.

Paradoxne údaje za obdobie máj 2009 sa na webovej stránke nenachádzajú, posledný prehľad je cyklus 2007/08. Okresné úrady práce a sociálnych vecí ich však majú k dispozícii. Podklady pre spracovanie tohto materiálu za Trnavský kraj sú čerpané z údajov ÚIPŠ. Priemerný ukazovateľ zamestnanosti našich absolventov sa pohybuje v rozmedzí 5,2 až 7,1 mesiaca. Najnižšiu dobu trvania majú absolventi gymnázií a najvyššiu absolventi stredných škôl bez maturity. Očakávanou zaujímavosťou je pomerne vysoký podiel absolventov SOŠ na nezamestnanosti, ktorý dosahuje v súčte nezamestnanosť absolventov bývalých SOU a OU.

Nezodpovedanou otázkou zostáva validita a relevantnosť použitých údajov. Štatistické spracovanie údajov zahŕňa všetky typy stredných škôl teda aj súkromné a štátne na jednej strane a na druhej strane nezohľadňuje migráciu absolventov a nezáujem o registráciu na príslušnom ÚPSVaR. Aj keď sa pripustí minimálne skreslenie výpočtu o dané skutočnosti, za súčasného stavu možno hovoriť o orientačnom údaji, ktorý je ešte aj časovo veľmi oneskorený.

2.2.4 SWOT analýza ľudských zdrojov

Od vzdelávacieho systému sa v trhovu orientovanej ekonomike požaduje, aby flexibilne reagoval na požiadavky trhu a zabezpečoval prípravu ľudských zdrojov v požadovanej štruktúre. Je to samozrejme požiadavka zamestnávateľov, ktorú dopĺňa z druhej strany očakávanie absolventov, že dosiahnuté vzdelanie im bude garantovať aj vhodné pracovné uplatnenie. Tieto požiadavky môžu byť v konkrétnych prípadoch protichodné, ústiace do nízkej miery uplatnenia alebo až do nezamestnanosti.

Silné stránky:

- Prítomnosť SAMSUNG Electronics Slovakia, s.r.o., Peugeot Citroën Trnava, s.r.o., Zentiva, a.s., INA SKALICA spol. s r.o., Delphi Slovensko, s.r.o., Johns Manville Slovakia, a.s.
- Potenciál kvalifikačne a cenovo konkurencieschopnej pracovnej sily
- Záujem zamestnávateľov o investície v kraji a záujem o kvalifikovanú pracovnú silu
- Pomerne rozvinuté malé a stredné podnikanie v niektorých oblastiach kraja
- Multikultúrna spoločenská klíma
- Trnava – centrum vzdelávacích a kultúrnych inštitúcií, univerzitné centrum
- Schopnosť obojstrannej komunikácie obyvateľstva v prihraničných oblastiach
- Relatívne nízka miera nezamestnanosti
- Stabilizovaný stav prirodzeného prírastku obyvateľstva
- Programovacie obdobie 2007 – 20013 (napr. ESF – operačný program Vzdelávanie, OP
- Zamestnanosť a sociálna inklúzia
- Vhodná demografická štruktúra obyvateľstva
- Pozitívna informačná kampaň a motivácia obyvateľstva v oblasti podnikania

Slabé stránky:

- Nízka miera diverzifikácie priemyslu
- Nerovnomerne rozmiestnená priemyselná výroba
- Nízka miera finalizácie a sofistikovanej výroby
- Odchod kvalifikovaných pracovných síl
- Koncentrácia neprispôsobivej časti obyvateľstva v niektorých okresoch a s tým súvisiace problémy ťažko vzdelávateľného obyvateľstva
- Zastaranosť školských budov, nedostatok financií na renováciu a vybavenosť
- Zastarané technické vybavenie odborných škôl
- Nepriaznivá kvalifikačná štruktúra nezamestnaných
- Chýba kontinuita prípravy pedagogických zamestnancov dôsledku ich nedostatočnej motivácie
- Ďalšie vzdelávania pedagógov
- Existencia študijných odborov so slabou možnosťou uplatnenia v praxi
- Racionalizácia siete stredných škôl v Trnavskom kraji
- Nedostatočná jazyková vybavenosť (svetové jazyky) na stredných odborných školách
- Nízky stupeň rozvinutosti vidieckych oblastí

Príležitosti:

- Záujem zahraničných investorov o investovanie
- Využitie štrukturálnych fondov EÚ
- Rozvoj zahraničného obchodu, zvýšenie exportu
- Rozvoj služieb
- Dobudovanie medzinárodných dopravných ťahov
- Podpora systému rekvalifikácie pracovníkov
- Podpora aktivít riešiacich rómsku problematiku
- Dobudovanie materiálno-technickej základne školstva v súčinnosti so zamestnávateľmi
- Podpora partnerstva a spolupráce, s využitím cezhraničného styku
- Zlepšením dopravnej dostupnosti zatriť vidiek pre podnikanie a cestovný ruch
- Rozvoj služieb, školstva a cestovného ruchu smerujúci k vytváraniu pracovných príležitostí
- Výzvy v rámci Operačného programu „Ľudské zdroje“ v programovacom období 2007-2013
- Diverzifikácia výrobných podnikov, organizácií a vzdelávacích zariadení budovaním pobočiek
- Rozvojom hospodárskych aktivít založených na využívaní miestnych zdrojov zabezpečiť trvalú udržateľnosť rozvoja
- Vytvorením garančného fondu podporovať začínajúcich podnikateľov
- Spolupráca v rámci Vyšegrádskej štvorky (SR, ČR, Maďarsko, Poľsko)

Ohrozenia:

- Zvýšenie konkurenčného tlaku po vstupe do EÚ
- Prehodnotenie záujmu investorov z dôvodu lacnejšej pracovnej sily smerom na východ
- Nedostatočná absorpčná schopnosť SR čerpať prostriedky EÚ
- Nedostatočne efektívne podporné inštitúcie pre priame zahraničné investície a export
- Hospodárska kríza a s ňou súvisiaci pokles reálnych miezd a nárast nezamestnanosti
- Neriešenie rómskej problematiky
- Nedobudované siete inštitúcií poskytujúcich služby podnikateľom
- Prílev lacných, zahraničím vysoko dotovaných poľnohospodárskych produktov a potravín
- Nedostatočné zdroje pre modernizáciu stredných škôl modernou technikou
- Nepripravenosť na eventuálne zmeny v štruktúre trhu práce
- Príliv zahraničnej kvalifikovanej pracovnej sily znehodnocujúcej domácu pracovnú silu

3 Analýza súčasného stavu stredoškolského vzdelávania v TTSK

Vývoj odborného školstva v TTSK ničím nezaostáva za celoslovenským vývojom. Bol značne poznamenaný spoločenskou prestavbou, zmenami vo vlastníckych vzťahoch a postupným odčleňovaním škôl od podnikov a závodov. Zriaďovateľom SOU boli priemyselné a poľnohospodárske podniky, u ktorých sa praktické vyučovanie zabezpečovalo na pracoviskách týchto podnikov od 2. ročníka.

Pedagogickí zamestnanci boli zamestnancami štátu (KNV). Delimitáciou majetok prešiel pod správu rezortov (Ministerstvo hospodárstva, ministerstvo pôdohospodárstva atď.). V roku 2002 sa Trnavský samosprávny kraj prechodom práv a povinností zo štátu na samosprávu stal zriaďovateľom stredných škôl. Uvedené zmeny mali najnepriaznivejší vplyv na školy zamerané na poľnohospodárstvo, strojárstvo a niektoré odbory v službách. Zmeny v sieti škôl a školských zariadení MŠ SR boli ovplyvňované záujmom rodičov a žiakov bez ohľadu na vytvorené podmienky na školách a plánovanie. Zmena podmienok v spoločnosti, zavádzanie tržného mechanizmu a zánik štátnych podnikov nepriaznivo ovplyvnili odborné vzdelávanie. Vzrástol počet obchodných akadémií – OA, odbory s ekonomickým zameraním na SOU technicko-administratívny pracovník (TAP), na SOŠ technické a informatické služby (TIS), ktoré produkovali pracovnú silu, ktorú trh práce nemohol absorbovať. Otvorenie trhu, hlavne pre ázijské krajiny, spôsobilo problémy s predajom textilných a odevných výrobkov. Z dôvodu nízkej ceny tovarov a na úkor kvality textilné podniky prepúšťali, čo malo veľký vplyv na záujem žiakov o štúdium v odboroch, ktoré s textilnou a odevnou výrobou priamo súviseli. Rozpad stavebných a strojárskych podnikov spôsobil pokles záujmu žiakov o štúdium v stavebných a strojárskych odboroch, odborné školy boli nútené prepúšťať svojich aj odborných pracovníkov, dostávali sa do ekonomických problémov aj z dôvodov normatívneho financovania na žiaka školy. Nedostatok absolventov v profesiách technického zamerania sa prejavil v rokoch 2005-2007, kedy podniky a firmy prichádzajúce na trh práce už nemali dostatok pracovníkov v odboroch strojárstvo, hutníctvo, stavebníctvo, elektrotechnika. Zmena situácie na trhu práce, potreba kvalitnejšej odbornej prípravy sú podnetom pre väčšiu aktivizáciu stredných škôl pri zdokonaľovaní vlastnej vzdelávacej ponuky.

Nepriaznivo do vývoja odborného školstva zasiahla pluralizácia vzdelávacieho systému vznikom ďalších gymnázií, najmä súkromných a cirkevných a pokles demografického vývoja obyvateľstva.

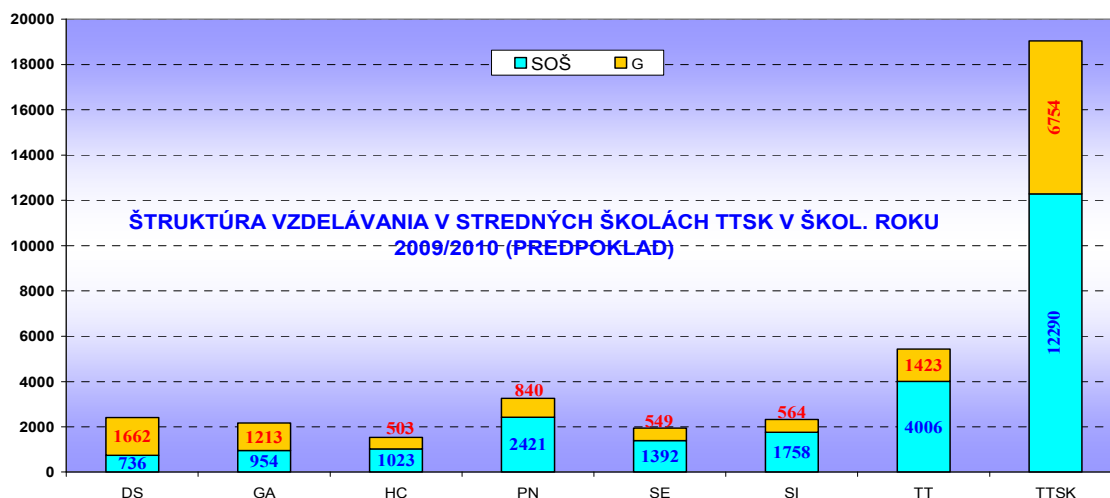
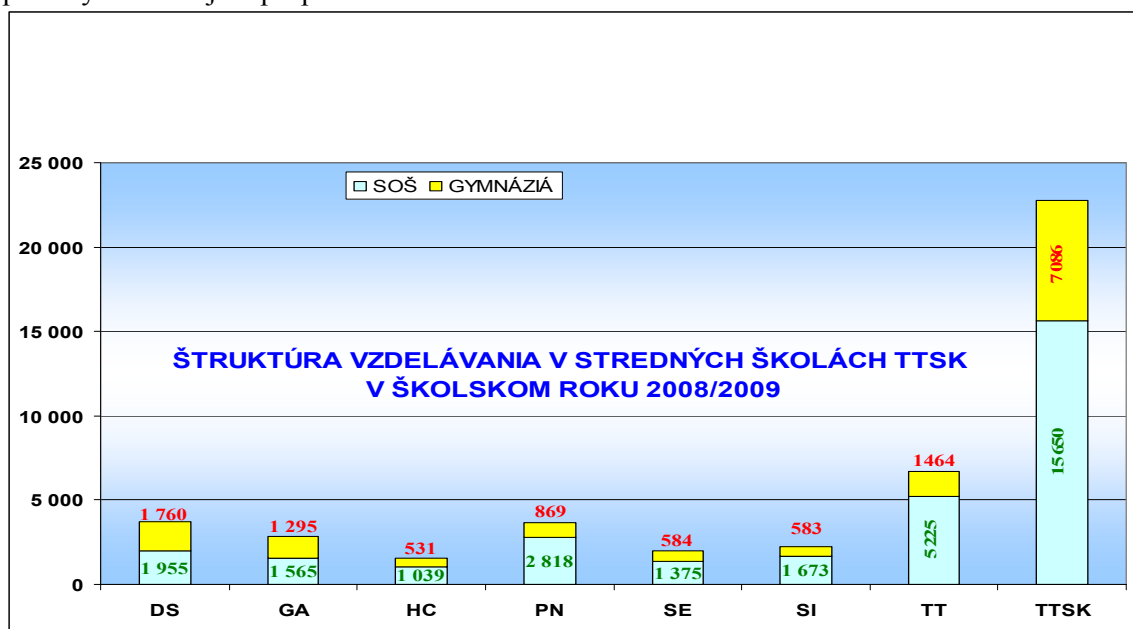
Napriek zložitému vývoju pozitívom je, že sústava študijných a učebných odborov sa vzhľadom na požiadavky otvoreného trhu práce pravidelne aktualizovala, počet odborov v prospech požiadaviek trhu práce.

Nedostatok finančných prostriedkov, neusporiadané vlastnícke vzťahy a nedostatočné materiálne vybavenie škôl sú často prekážkou efektívnejšieho rozvoja stredného odborného školstva.

3.1 Charakteristika stredného školstva v TTSK

Grafické znázornenie štruktúry vzdelávania v školskom roku 2008/2009, ale i predpoklad na školský rok 2009/2010 potvrdzujú neoprávnenosť tvrdenia, že TTSK uprednostňuje gymnaziálne vzdelávanie pred odborným vzdelávaním. Ak pred tromi rokmi sme realizovali tzv. pasportizáciu stredných škôl, výsledky boli obdobné. Gymnaziálne vzdelávanie dosahovalo vtedy úroveň 30 %-ného podielu na vzdelávaní, pričom v súčasnosti to je 25,7 %. Výnimku

tvorili a naďalej tvoria južné okresy – Dunajská Streda a Galanta. Najvážnejšia situácia je v okrese Dunajská Streda, kde až 70,4 % je zastúpené gymnaziálne vzdelávanie. V okrese Galanta gymnaziálne vzdelávanie predstavuje podiel 57,6 %. Dôsledky takejto vzdelávacej politiky budú zrejme pri prezentácii odborného vzdelávania.

3.1.1 Charakteristika stredného odborného vzdelávania v regiónoch TTSK

Odbor školstva TTSK zrealizoval v priebehu mesiaca jún – júl 2009 dotazníkový prieskum vo všetkých stredných školách nachádzajúcich sa v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti. Bol zameraný na :

- naplnenosť žiakov v jednotlivých odboroch programu vzdelávania príslušnej SŠ, vrátane gymnázií

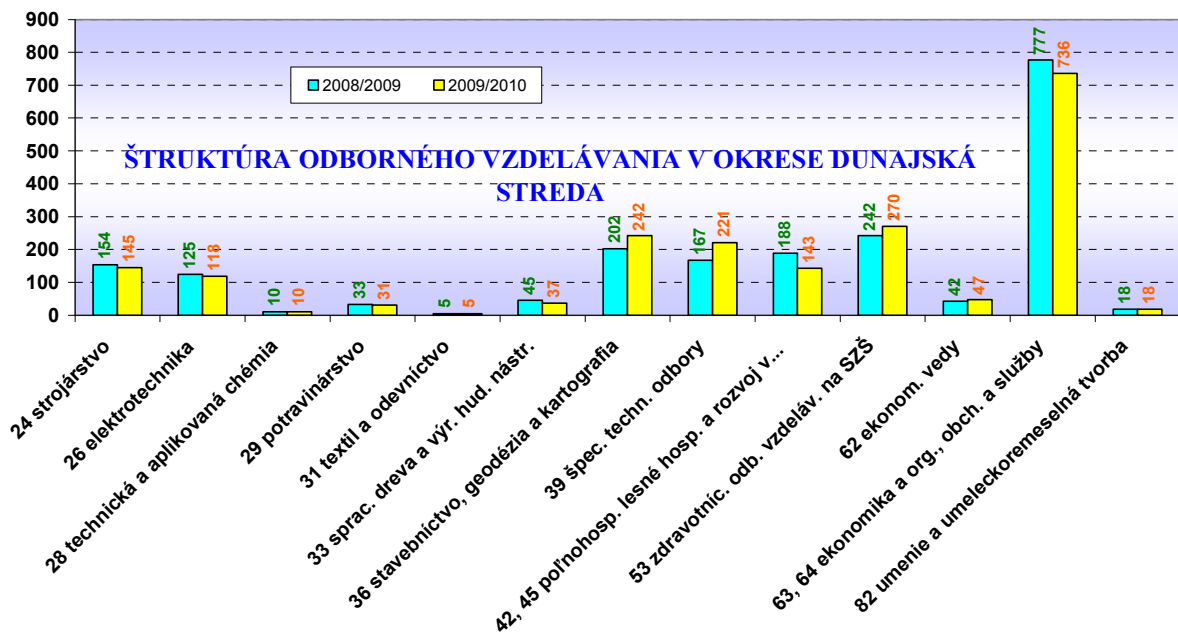

- b) vybavenosť a priestorové zabezpečenie predovšetkým odborného vzdelávania
- c) kvalifikovanosť výchovno-vzdelávacieho procesu a doplnkového personálu
- d) vekovú štruktúru zamestnancov školy
- e) jazykovú vybavenosť žiakov

Pre potreby tohto materiálu je spracovaná len tá časť získaných údajov, ktorá je nevyhnutná pre základný popis aktuálneho stavu odborného vzdelávania a jeho korešpondenciu s regionálnym trhom práce.

Štruktúra odborného vzdelávania v jednotlivých okresoch poukazuje na vývoj odborného vzdelávania a zároveň je východiskom pre korekciu vzdelávania tak, aby zodpovedalo reálnym požiadavkám a trendom trhu práce.

Okres Dunajská Streda predstavuje v rámci kraja najviac zastúpený región podnikmi. V minulosti bol charakterizovaný ako okres s najrozvinutejším poľnohospodárstvom. To v súčasnosti zaznamenalo výrazný pokles a do popredia sa dostal obchod a obchodné činnosti. Neporovnateľne menšie, ale v tabuľke počtu podnikov ďalšie významné podniky sú v oblasti priemyslu, stavebníctva, dopravy pôšt a telekomunikácií. Najmenšie zastúpenie majú finančné služby a školstvo - tak ako vo väčšine okresov.

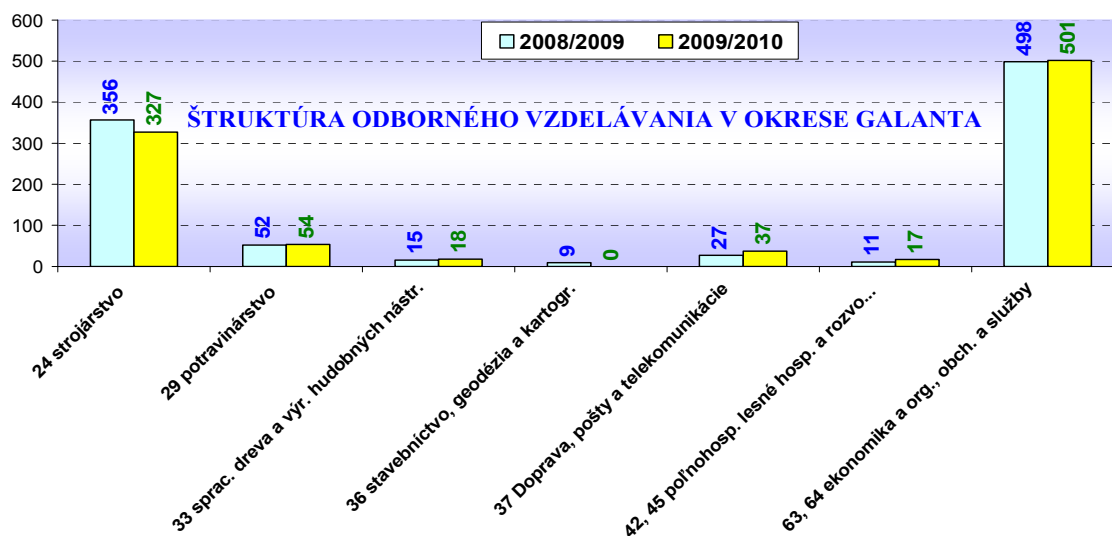

Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

Z uvedeného prehľadu je zjavné, že školstvo relatívne kopíruje trh práce, nezaujímam je najmä o odbory 28- technická a aplikovaná chémia, 29 – potravinárstvo a 31 - textil a odevníctvo.

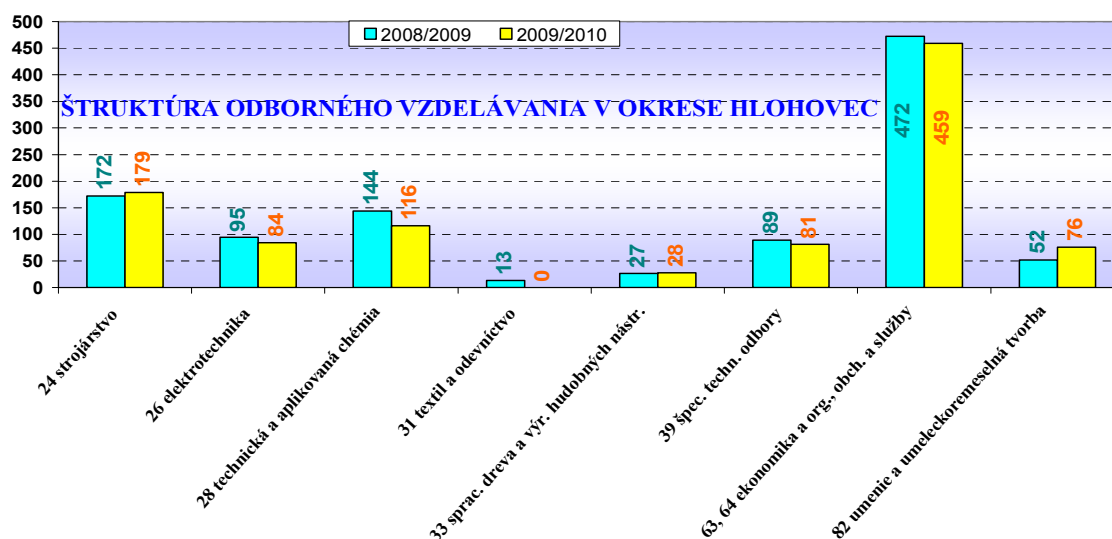
Dominujúcou v **okrese Galanta** je, podobne ako v okrese Dunajská Streda, sféra obchodu a obchodných činností. Strojárske podniky majú svoju tradíciu, rozvoj elektrotechnického priemyslu inicioval zahraničný investor - SAMSUNG Electronics. Pohľad na štruktúru odborného vzdelávania v okrese nie je príliš uspokojivý. 254 podnikov priemyselnej výroby, 145 stavebných podnikov a 74 poľnohospodárskych podnikov určite vyvíja iniciatívny tlak na vzdelávanie a veľmi intenzívne sa zamýšľa nad možnosťami a spôsobmi ako tento stav zmeniť.

O odborné vzdelávanie a prípravu v týchto odborných zameraniach absolventi základných škôl vôbec neprejavujú záujem.

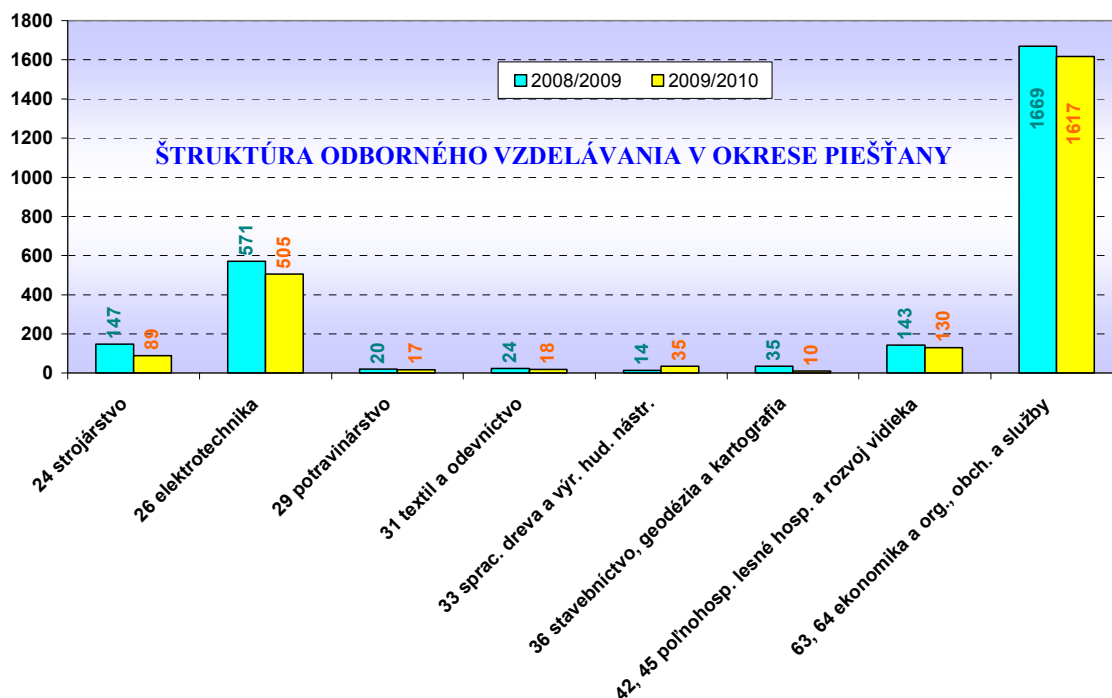
Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

Okres Hlohovec patrí medzi najmenšie okresy Trnavského kraja, ale podniky orientované na obchod a obchodné činnosti dominujú nad podnikmi priemyselnej výroby a stavebníctva. Okres s tradičnou strojárskou výrobou, textilnou a farmaceutickou výrobou má pre svoje potreby dostatočné zázemie v odbornom vzdelávaní s výnimkou textilu a odevníctva. Stavebnej činnosti určite chýbajú odborníci, nakoľko tejto odbornosti sa nevenuje žiadna SOŠ v okrese. Rovnako ako aj v predchádzajúcich okresoch možno predpokladať, že blízka budúcnosť sa prejaví v nadbytočnosti absolventov odborov 63 a 64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby.

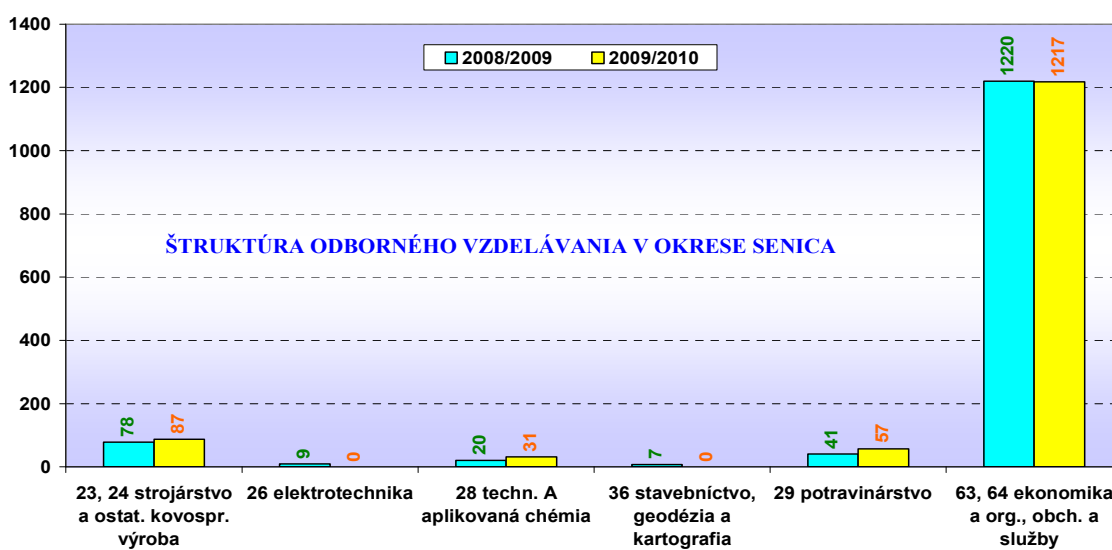
Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

V **okrese Piešťany** majú podniky obchodu a obchodných činností najväčšie zastúpenie. Nepomerne menšie sú podniky orientované na priemyselnú výrobu, stavebníctvo, dopravu, pošty a telekomunikácie ako aj hotelierstvo a reštaurácie. Elektrotechnický priemysel je zjavne minulosťou, ale odborné vzdelávanie v odbore 26 – elektrotechnika patrí po odboroch 63 a 64 - ekonomika a organizácia, obchod a služby medzi najštudovanejšie.

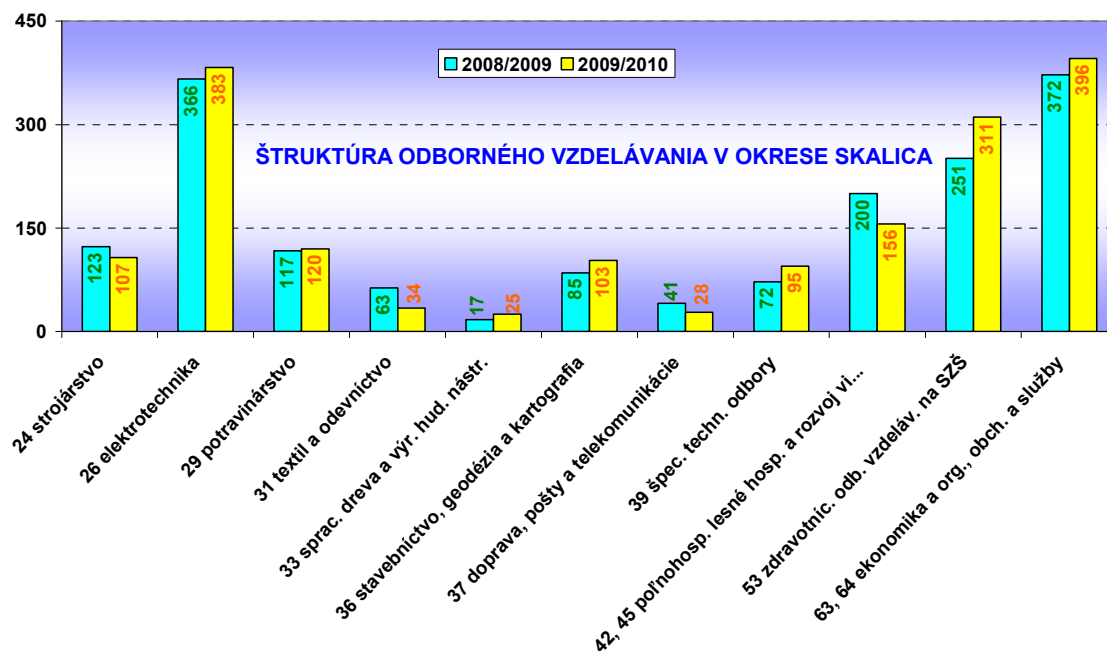
Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

Ostatné odborné zamerania sú relatívne vyvážené, ale počtom očakávaných absolventov zrejme trh práce je neuspokojený.

Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

Obchod a obchodná činnosť je síce na poprednom mieste medzi podnikmi v **okrese Senica**, avšak nie tak výrazne ako v iných krajochoch. Podniky priemyselnej výroby spolu so stavebníctvom a poľnohospodárstvom predstavujú dôstojnú konkurenciu. Porovnaním s odbornými zameraniami štúdia v senických stredných školách však jasne odborné vzdelávanie nekorešponduje s potrebami a požiadavkami trhu práce. Výrazná orientácia žiakov na odbory 63,64 – ekonomika a organizácia, obchod a služby naznačuje momentálnu presýtenosť trhu práce týmto zameraním a veľmi nízky záujem – nezáujem v ostatných odborných zameraniach nemôže zabezpečiť regionálny trh práce. Viac ako inde sa javí dočasný vstup zriaďovateľa spoločne so zamestnávateľmi do štruktúry odborného vzdelávania v regióne s cieľom podporiť a posilniť odborné vzdelávanie a prípravu na nedostatkové profesie.

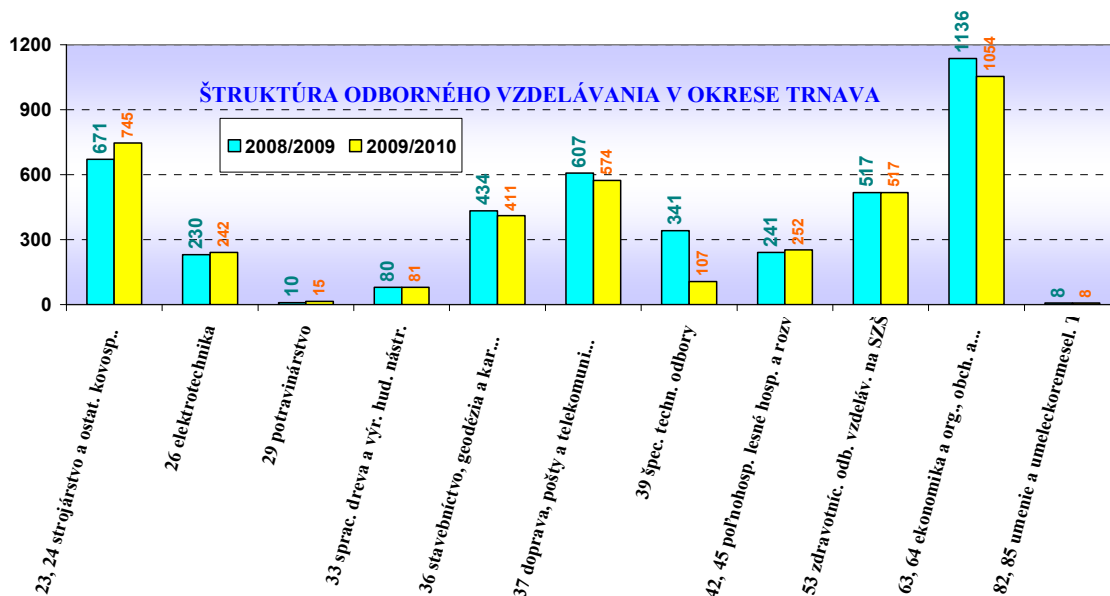
Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

Pre **okres Skalica** je štruktúra podnikov obdobná ako v doteraz spomínaných okresoch. Štruktúra odborného vzdelávania s výnimkou odborných zameraní na spracovanie dreva a dopravu, pošty a telekomunikácie pokrývajú v dostatočnej miere dopyt na regionálnom trhu práce. Vzhľadom k tomu, že v okrese nie je priveľa podnikov orientujúcich sa na elektrotechnický priemysel, ukazuje sa odborné vzdelávanie v odbore 26 – elektrotechnika, 53 – zdravotníctvo 63, 64 ekonomika a organizácia, obchod a služby preexponovaná.

V zhode s ostatnými okresmi TTSK majú podniky obchodu a služieb v **okrese Trnava** dominanciu nad ostatnými. Tradičné podniky priemyselnej výroby, poľnohospodárstva, stavebné podniky energetika ako aj podniky orientované na dopravu, pošty a telekomunikácie dodávajú okresu predstavu dobre rozvinutého hospodárstva. Potešiteľnou skutočnosťou je nárast podnikov v oblasti hotelov a reštaurácií. Len okres Piešťany sa približuje počtom podnikov zameraných na finančné služby a sprostredkovanie trnavskému okresu.

Z grafického prehľadu štruktúry odborného vzdelávania možno usúdiť, že kopíruje orientáciu trhu práce. Významné priemyselné podniky orientované najmä na automobilový priemysel a podpornú strojársku výrobu si vynútili postupný nárast záujmu o vzdelávanie a prípravu v odbore 23 a 24 – strojárstvo a ostatné kovospracujúce odbory. Trh práce však signalizuje neustály dopyt, kým ponuka zaostáva. O odbory orientované na odbor 29 –

potravinárstvo, 33 - spracovanie dreva je zo strany uchádzačov o štúdium dlhodobo nízky záujem. Odborné vzdelávanie v odbore 42, 45 – poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a rozvoj vidieka je dostatočne pokryté, pre objektivitu údajov je treba poznamenať, že týmto počtom žiakov v okrese disponuje jediná SOŠ s výraznou orientáciou na agroturistiku.

Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

3.1.2 Charakteristika gymnaziálneho vzdelávania v TTSK

Gymnázium je všeobecnovzdelávacia, vnútorne diferencovaná stredná škola, ktorá pripravuje žiakov vo štvorročnom, päťročnom alebo osemročnom vzdelávacom programe a poskytuje úplné stredné všeobecné vzdelanie (vyššie sekundárne), ktoré získa žiak úspešným absolvovaním posledného ročníka najmenej štvorročného a najviac osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v gymnáziu, ktorý sa ukončuje maturitnou skúškou. Vzdelávacie programy gymnázia sú zamerané predovšetkým na prípravu pre štúdium na vysokých školách, môžu pripravovať aj na výkon niektorých činností vo verejnej správe, kultúre a športe.

Cieľom vzdelávania na gymnáziu je umožniť žiakovi hlavne získať kompetencie, a to najmä v oblasti komunikačných schopností, ústnych spôsobilostí a písomných spôsobilostí, využívania informačno-komunikačných technológií, komunikácie v štátnom jazyku, materinskom jazyku a cudzom jazyku, matematickej gramotnosti a kompetencie v oblasti technických prírodných vied a technológií, k celoživotnému učeniu, sociálne kompetencie a občianske kompetencie, podnikateľské schopnosti a kultúrne kompetencie.

Trnavský samosprávny kraj je zriaďovateľom **16 gymnázií**, z uvedeného počtu sú **2 športové gymnáziá** – Športové gymnázium Jozefa Herdu v Trnave a Športové gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským v Dunajskej Strede. Počet žiakov gymnázií neprekračuje 30% z celkového počtu žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK.

Na všetkých gymnáziách je 4-ročné štúdium a na 13 gymnáziách je aj 8-ročné gymnázium. Počet žiakov v 8-ročných gymnáziách sa bude postupne znižovať, pretože v zmysle § 64 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov počet žiakov do prvého ročníka nesmie prekročiť 5% z daného populačného ročníka v príslušnom školskom roku.

V sledovanom období od školského roku 2007/2008 a v školskom roku 2008/2009 bol počet žiakov stredných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK nasledovný:

Šk. rok 2007/2008:

spolu – 24 463

gymnázia - 7 133, čo predstavuje 29,2% z celkového počtu žiakov SŠ

stredné odborné školy - 17 330, čo predstavuje 70,8% z celkového počtu žiakov SŠ

Šk. rok 2008/2009:

spolu – 23 833

gymnázia - 7 086, čo predstavuje 29,7% z celkového počtu žiakov SŠ

stredné odborné školy - 16 743, čo predstavuje 70,3% z celkového počtu žiakov SŠ

Šk. rok 2009/2010:

spolu – 22 923

gymnázia - 6 650, čo predstavuje 29,1% z celkového počtu žiakov SŠ

stredné odborné školy - 16 273, čo predstavuje 70,9% z celkového počtu žiakov SŠ

Gymnázia poskytujú vzdelávanie skupine detí a mládeži, u ktorých je predpoklad ďalšieho pokračovania v štúdiu na vysokých školách. Z uvedeného dôvodu prebieha na tomto type škôl len teoretické vyučovanie, neuskutočňuje sa praktické vyučovanie.

V školskom roku 2008/2009 bolo 7 086 žiakov v 251 triedach, priemerný počet žiakov v triede bol vysoký - 28,2 žiakov na triedu. Celkový počet učení bol 371.

Na Gymnáziu Zoltána Kodálya s vyučovacím jazykom maďarským v Galante je v prevádzke plaváreň.

Telocvična a športový areál chýba Gymnáziu Jána Baltazára Magina vo Vrbovom a Gymnáziu Ladislava Dúbravu v Dunajskej Strede.

Školský internát je súčasťou školy iba v prípade Športového gymnázia Jozefa Herdu v Trnave, jeho kapacita je 30 lôžok.

Na gymnáziách pracovalo v školskom roku 2008/2009 649,50 zamestnancov, z toho 505,80 pedagogických a 143,70 nepedagogických zamestnancov. Vekový priemer pedagogických zamestnancov sa pohybuje v rozpätí od 42 do 50 rokov.

Cieľom vzdelávania na gymnáziu je umožniť žiakovi ovládať aspoň dva cudzie jazyky a vedieť ich používať. Na všetkých gymnáziách sa vyučuje anglický jazyk a nemecký jazyk, na mnohých gymnáziách majú žiaci možnosť učiť sa aj francúzsky jazyk. V menšej miere sa vyskytuje výučba španielskeho, talianskeho a ruského jazyka.

4 Materiálno-technické zabezpečenie odborného vzdelávania

Trnavský samosprávny kraj ako zriaďovateľ stredných škôl sleduje efektívne vynakladanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu (normatívnych a nenormatívnych), na výchovno-vzdelávací proces a na modernizáciu ich materiálno-technického zabezpečenia.

Materiálno-technické zabezpečenie je neoddeliteľnou súčasťou bezproblémovej prevádzky stredných škôl a školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja. Najnovšie informácie a poznatky získané v škole môžu byť sprostredkované za predpokladu primeraného vybavenia nielen učební, špeciálnych učební, ale aj školských športových zariadení, ubytovacích a stravovacích zariadení.

Úlohou zriaďovateľa je napomáhať vytváraniu optimálnych podmienok na zabezpečovanie a modernizáciu materiálno-technického vybavenia škôl z Fondu rozvoja odborného vzdelávania a prípravy, t.j. nad rámec normatívne pridelených finančných prostriedkov. V rámci svojich finančných možností TTSK prispieva jednotlivým školám z rozpočtových prostriedkov na opravu a modernizáciu objektov. Nezriedka sa stáva, že je potrebné hľadať finančné prostriedky na riešenie havarijných stavov, či už objektov alebo zariadení. Takýto rastúci trend je závislý od pribúdajúceho veku škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK.

Problémy sú v zlom technickom stave, v rozľahlosti školských objektov, čo v značnej miere zvyšuje náklady na prevádzku. Z toho dôvodu je nevyhnutné systémové vytváranie centier odborného vzdelávania. Tým sa zabezpečí lepšie využitie štátnych zdrojov a zároveň možnosť sústredenia materiálno-technického vybavenia do jedného miesta. Tento trend podporuje i značná časť zamestnávateľov, takže je možné počítať aj s ich podporou. Ďalšie potrebné zdroje ponúkajú možnosti získavania finančných prostriedkov aj formou predkladania projektov na modernizáciu škôl a školských zariadení.

K úrovni odborného vzdelávania neprispieva ani zastaraný strojový park a vybavenosť učebnými pomôckami a meracími prístrojmi. Nie zriedkavým javom je skutočnosť, že školy dostali strojové a prístrojové vybavenie bezodplatným prevodom z podnikov, kde malo toto vybavenie nulovú zostatkovú hodnotu, pričom o technickej a morálnej zastaranosti ani nehovoriac. Potvrdili to aj nedávne previerky BOZP vo vybraných školách, z ktorých vzišli závery na odstránenie závažných nedostatkov a porušení platných právnych predpisov a vnútorných smerníc.

Za účelom získania reálneho pohľadu na stav materiálno-technického vybavenia sa dotazníkovou formou získali podklady o:

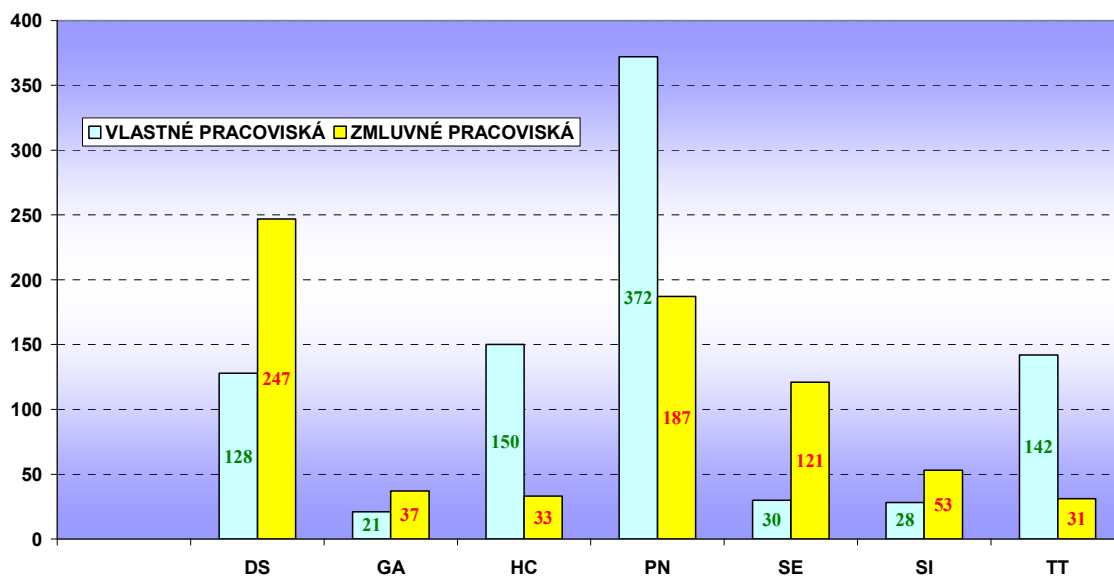
- priestorovom vybavení a využití škôl k 30.06.2009 (najsledovanejšími ukazovateľmi boli údaje o počte žiakov, o počte učební, vrátane špeciálnych učební pre jazykové vzdelávanie, pre vyučovanie odborných predmetov i osvojovanie si najnovších poznatkov z oblasti informačných technológií),
- využití školských športovísk,
- počte ubytovaných žiakov i počte žiakov využívajúcich školské stravovacie zariadenia,
- kapacitných ukazovateľoch školy,
- strediskách praktického vyučovania i zmluvných pracoviskách ako strediskách praktickej prípravy žiakov na povolanie.

PREHĽAD MATERIÁLNO-TECHNICKEJ VYBAVENOSTI SOŠ V TTSK

OKRES		DS	GA	HC	PN	SE	SI	TT	TTSK
Ø KAP. VYŤAŽ.		80,9	65,2	79,3	92,9	95,7	89,9	76,6	83
Σ UČEBNE		122	80	66	198	59	90	322	937
KMEŇOVÉ UČ.		69	47	43	122	43	46	172	542
JAZYKOVÉ UČ.		13	7	3	16	3	11	24	77
MULTIM., IT UČ		15	12	10	16	6	12	63	134
ODBOBNÉ UČ.		25	14	10	44	7	21	63	184
LABORATÓRIÁ		4	1	4	23		4	20	56
ŠPORTOVÝ AREÁL	TELOCVIČNE	5	4	2	7	2	4	9	33
	EAH. ATLET.	1	2	2	3	2		3	13
	LOPT. HRY	4	3	4	5	3	1	7	27
	PLÁVANIE	1						0	1
	TENIS	2	1	5	1	1	1	8	19
	POSILŇ., FITN.	3	2	3	7	2	3	10	30
ŠK. INTERNÁT		3	1		4	1	2	4	15
ŠK. JEDÁLEŇ, VÝDAJŇA		4	3	3	6	2	3	9	30

Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

ZABEZPEČENIE PRAKTICKÉHO VYUČOVANIA PRACOVISKAMI

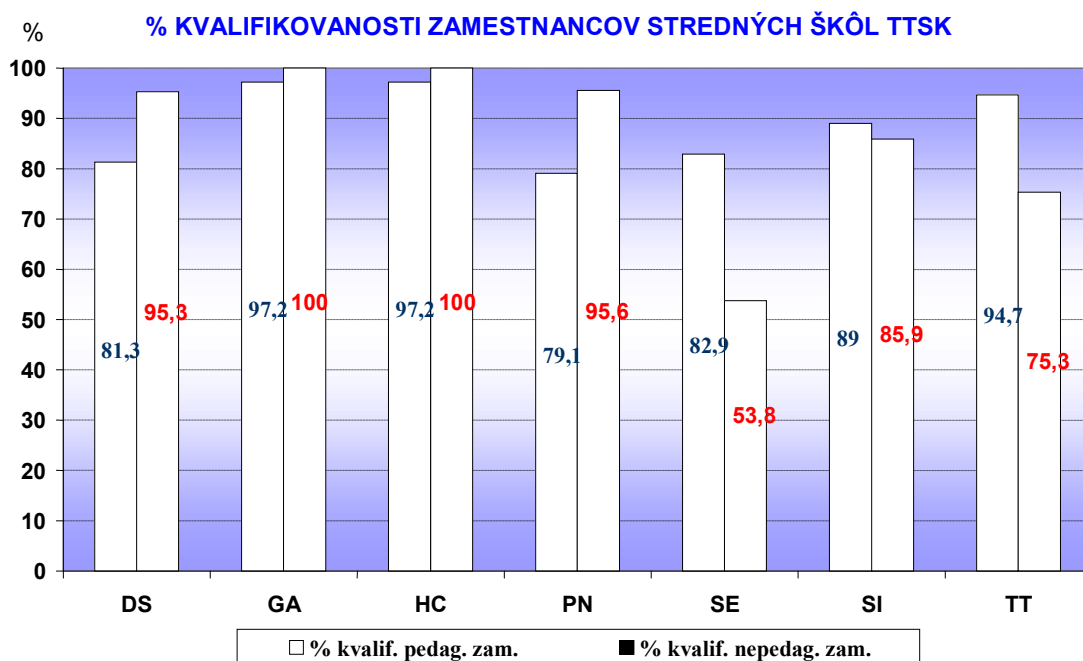

Zdroj: databáza OŠaTK TTSK- stav k 07/2009

5 Kvalifikovanosť učiteľov stredných odborných škôl

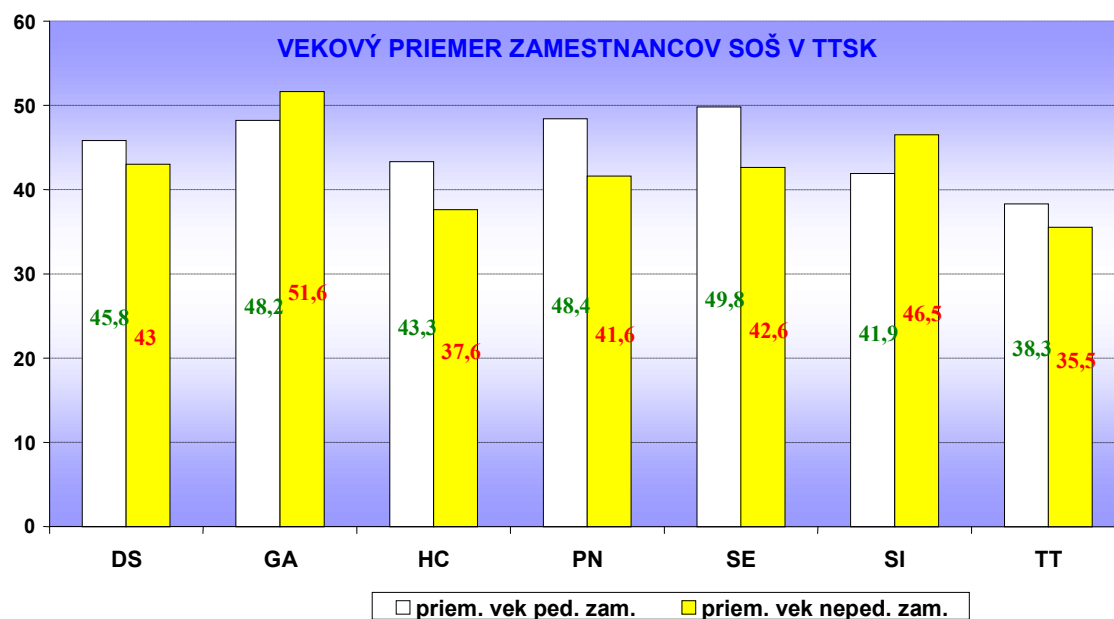
Učitelia stredných škôl musia mať vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa. Stupeň štúdia je magisterský alebo inžiniersky. Získaná učiteľská kvalifikácia má neobmedzenú platnosť. Učitelia, ktorí získali učiteľskú kvalifikáciu v minulosti, ale ich aprobácia je vzhľadom na zmeny v školstve nepotrebná, majú možnosť získať novú kvalifikáciu formou rekvalifikácie. Kvalifikovaní učitelia majú možnosť vzdelávať sa aj v ďalšej forme štúdia – v rozširujúcom štúdiu. Medzi ďalšie formy štúdia patrí aj príprava vedúcich pedagogických pracovníkov, priebežné vzdelávanie, špecializačné (inovačné štúdium), špecializačné kvalifikačné štúdium a rozširujúce štúdium. Aj keď počet študentov učiteľstva na univerzitách rastie, do škôl na pozíciu učiteľa nastupuje iba časť z nich. Príčinou sú výrazne atraktívnejšie pracovné a sociálne podmienky v iných oblastiach (hlavne učiteľov cudzích jazykov a informatiky), ako aj dôsledok ekonomického a spoločenského nedocenenia významu učiteľskej práce, náročných pracovných podmienok bez možností regenerácie.

Zdroj: Databáza OŠaTK TTSK - stav k 07/2009

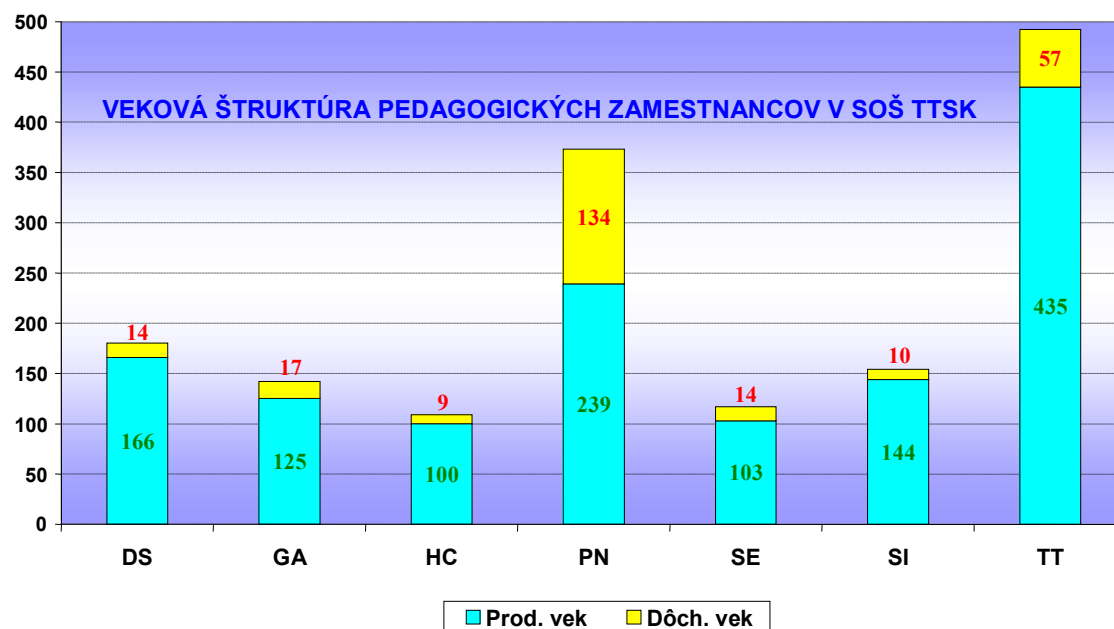
Z grafického prehľadu kvalifikačnej štruktúry pedagogických a nepedagogických zamestnancov možno usudzovať, že väčšina okresov má rezervy v oboch kategóriách zamestnancov stredných odborných škôl. Kvalifikovanosť nepedagogických zamestnancov je vo väčšine okresov vcelku primeraná, čo je ovplyvnené nižšími kvalifikačnými požiadavkami na obsadenie jednotlivých pracovných pozícií. Pri pedagogických zamestnancoch sú rezervy v kvalifikovanosti majstrov odborného výcviku. Vekový priemer je u nich vyšší ako je priemer u učiteľov a väčšina z nich pracuje v škole 30 a viac rokov. Ich počet každoročne klesá a o takéto pracovné pozície u mladých pedagógov z odbornej sféry nie je záujem. Tento trend sa dlhodobo nerieši, čo má negatívny dopad na uplatnenie absolventa na trhu práce a čoraz častejšie sa poukazuje na nízku odbornú úroveň absolventa zo strany zamestnávateľov.

Veková štruktúra učiteľov je obdobným problémom. Vzrastá počet učiteľov - dôchodcov a mladí pedagógovia často po krátkom pôsobení v školách odchádzajú pracovať na lukratívnejšie pozície, najmä do súkromnej sféry.

Zdroj: Databáza OŠaTK TTSK - stav k 07/2009

Z oboch grafických prehľadov možno vyvodiť záverečnú tézu: „Systémovo zabezpečiť znižovanie hranice produktívneho veku pedagógov v SOŠ TTSK“

Zdroj: Databáza OŠaTK TTSK - stav k 07/2009

6 Školské stravovanie a ubytovanie žiakov

Zariadenia školského stravovania sú zariadenia, ktoré poskytujú stravovacie služby spojené s výrobou, prípravou a podávaním pokrmov v školských zariadeniach.

V zmysle § 9 ods. 15 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zabezpečuje Trnavský samosprávny kraj podmienky pre stravovanie detí a žiakov vo všetkých školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom. Zariadenia školského stravovania (ZŠS) sú organizačnou zložkou škôl s právnou subjektivitou a sú financované v originálnom výkone, to znamená z príjmov TTSK.

K 01.01.2009 je v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK 42 zariadení školského stravovania, ktoré zabezpečujú stravovanie, z toho 32 školských jedální a 10 výdajných školských jedální.

Školská jedáleň a výdajná školská jedáleň, ktorej zriaďovateľom je samosprávny kraj, poskytuje stravovanie deťom a žiakom za čiastočnú úhradu nákladov, ktoré uhrádza žiak alebo zákonný zástupca žiaka vo výške nákladov na nákup potravín podľa vekových kategórií stravníkov v nadväznosti na odporúčané výživové dávky.

V súlade s ustanovením § 140 ods. 9 a § 141 ods. 5 školského zákona určil TTSK s účinnosťou od 01.10.2008 ako zriaďovateľ Všeobecne záväzným nariadením č. 18/2008 podmienky úhrady príspevku v zariadeniach školského stravovania v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK za poskytovanú stravu, ktorý uhrádza žiak alebo zákonný zástupca žiaka vo výške nákladov na nákup potravín podľa vekových kategórií (bez úhrady režijných nákladov na výrobu, výdaj jedál a nápojov).

Zastupiteľstvom TTSK bol dňa 08.07.2009 schválený Dodatok č.1 k Všeobecne záväznému nariadeniu TTSK č. 18/2008 o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov a podmienkach úhrady v zariadeniach školského stravovania v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, ktorý zariadeniam školského stravovania určuje od 01.09.2009 možnosť výberu z rozpätia finančných pásiem – nákladov na nákup potravín na jedno jedlo podľa vekových kategórií stravníkov stanovených MŠ SR.

Na základe výkazov o školskom stravovaní, ktoré boli spracované k 01.01.2009 bolo v zariadeniach školského stravovania zapísaných 12 259 stravníkov, z toho 8 803 žiakov a 3 456 iných stravníkov.

	Školské jedálne – počet stravníkov	Žiaci	Ostatní	Spolu	Kapacita ŠJ	Kapacita ŠJ v okrese
Okres	Škola					
Dunajská Streda	GY A. Vámbéryho s VJM, Nám. sv. Štefana, Dun. St.	237	43	280	250	2 850
	GY M. R. Štefánika, Slnecná 2, Šamorín	309	41	350	400	
	Obchodná akadémia, Bratislavská 38, Veľký Meder	279	137	416	900	
	SOŠ rozvoja vidieka s VJM, Nám. sv. Štefana, Dun.St.	235	58	293	400	
	SZŠ, Športová 349/34, D. Streda	83	68	151	300	
	SOŠ stavebná s VJM, Gyulu Sabóa 1, Dun. Streda	79	39	118	600	
Galanta	GY Z. Kodálya s VJM, Štvrť SNP 1004/34, Galanta	596	69	665	500	1 810
	Obchodná akadémia, Mládežnícka 158/5, Sered'	322	72	394	360	
	SOŠ obchodu a služieb, Z. Kodálya 765, Galanta	290	230	520	450	
	SOŠ technická, Esterházyovcov 712/10, Galanta	140	52	192	500	
Hlohovec	SOŠ technická, F. Lípku 5, Hlohovec	270	53	323	500	700
	SOŠ, Nerudova 13, Hlohovec	208	78	286	200	
Piešťany	SOŠ záhradnícka, Brezová 2, Piešťany	679	124	803	900	2 500
	HA E. Wintera, Stromová 34, Piešťany	425	71	496	750	
	SPŠE, Winterova 70, Piešťany	152	108	260	250	
	SOŠ Rakovice 25	80	45	125	250	
	SOŠ obchodu a služieb, Mojmirova 99, Piešťany	150	190	340	350	
Senica	GY L. Novomeského, Dlhá 1037/12, Senica	495	51	546	500	1 200
	Obchodná akadémia, Dlhá 256/10, Senica	461	50	511	250	
	SOŠ, V. P. Thóta 31, Senica	230	46	276	250	
	Škola v prírode, Piesočná 798, Moravský Svätý Ján	0	65	65	200	
Skalica	GY F. V. Sasinka, Námestie Slobody 3, Skalica	468	44	512	387	993
	SOŠ, Bernolákova 383/10, Holíč					
	SZŠ, Lichardova 1, Skalica	125	118	243	366	
	SOŠ elektrotechnická, Učňovská 700, Gbely	65	154	219	240	
	SOŠ strojnícka, Ul. pplk. Pľjušť'a 29, Skalica	94	38	132		
Trnava	GY J. Hollého, J. Hollého 9, Trnava	654	80	734	518	2 898
	Športové gymnázium J. Herdu Trnava, J. Bottu 31	366	584	950	800	
	SPŠ stavebná, Lomonosovova 7, Trnava	260	55	315	300	
	SPŠ, Komenského 1, Trnava	360	195	555	300	
	SOŠ poľn. a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava	252	120	372	400	
	SZŠ, Daxnerova 6, Trnava	178	64	242	250	
	SOŠ obchodu a služieb, Lomonosovova 6, Trnava	163	104	267	200	
	Škola v prírode, Dobrá Voda 150	0	59	59	130	
	SOŠ automobilová, Coburgova 7859/39, Trnava	0	65	65		
	SOŠ elektrotechnická, Sibírska 1, Trnava	98	86	184		
Spolu stravníci v školských jedálňach:		8 803	3 456	12 259	12 951	
Výdajné školské jedálne						
Hlohovec	Gymnázium I. Kupca, Komenského13, Hlohovec	207	29	236		
	Obchodná akadémia, Tehelná 4, Hlohovec	75	19	94		

Piešťany	Gy Pierra de Coubertina, Námestie SNP 9, Piešťany	287	33	320	
	SOŠ, J. Zigmundíka 334/5, Vrbové	67	38	105	
Trnava	Obchodná akadémia, Kukučínova 2, Trnava	161	44	205	
	SPŠ dopravná, Študentská 23, Trnava	89	67	156	
Spolu výdajne :		886	230	1116	

* Stravníci vo výdajných školských jedálňach sú započítaní na tých školách, kde sa pre nich pripravuje strava.

Zdroj: Databáza OŠaTK TTSK

Školský internát v súlade s ustanovením § 117 ods. 1 a ods. 2 školského zákona zabezpečuje žiakom základných škôl a stredných škôl výchovno-vzdelávaciu činnosť, ubytovanie a stravovanie. Svojím výchovným programom školského zariadenia nadväzuje na výchovno-vzdelávaciu činnosť školy v čase mimo vyučovania a úzko spolupracuje s rodinou dieťaťa alebo žiaka. Vytvára podmienky pre uspokojovanie individuálnych potrieb a záujmov žiakov prostredníctvom mimoškolských aktivít.

Okres	Školské internáty k 01. 01. 2009 v podnikateľskej činnosti	Lôžková kapacita ŠI	Celkom ubytovaní
GA	SOŠ technická, Esterházyovcov 712/10, Galanta	92	92
TT	SOŠ obchodu a služieb, Lomonosovova 6, Trnava	200	200
	SOŠ poľnoh. a služieb na vidieku, Zavorská 9, Trnava	120	45
Školské internáty v podnikateľskej činnosti – spolu:		412	337
Školské internáty v hlavnej činnosti			
DS	SOŠ stavebná VJM, Gyulu Szabóa 1, Dunajská Streda	90	59
	Obchodná akadémia, Bratislavská 38, Veľký Meder	117	102
	SOŠ rozvoja vidieka s VJM, Nám. sv. Štefana, D. Streda	135	88
	Obchodná akadémia, Mládežnícka 158/5, Sereď	84	50
PN	SOŠ Rakovice č. 25	138	126
	SOŠ, J. Zigmundíka 334/5, Vrbové	70	55
	SPŠ elektrotechnická, Winterova 70, Piešťany	66	45
	HA Ľ. Wintera, Stromová 34, Piešťany	220	202
	SOŠ záhradnícka, Brezová 2, Piešťany	220	160
SE	Obchodná akadémia, Dlhá 256/10, Senica	180	171
SI	SOŠ elektrotechnická, Učňovská 700, Gbely	67	49
	SOŠ zdravotnícka, Lichardova 1, Skalica	46	46
TT	SOŠ elektrotechnická, Sibírska 1, Trnava	47	47
	SPŠ stavebná, Lomonosovova 7, Trnava	160	120
	SOŠ zdravotnícka, Daxnerov 6, Trnava	200	143
	Športové gymnázium J. Herdu, J. Bottu 31, Trnava	30	29
Školské internáty v hlavnej činnosti spolu:		1 870	1 492
Celkom :		2 282	1 829

Zdroj: Databáza OŠaTK TTSK

K 01.01.2009 je v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK 16 školských internátov na ubytovanie žiakov a 3 školské internáty sú vyčlenené na podnikateľskú činnosť.

Trnavský samosprávny kraj v súlade s ustanovením § 117 ods. 7 školského zákona s účinnosťou od 01.10.2008 určil výšku mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na ubytovanie v školskom internáte Všeobecne záväzným nariadením TTSK č. 17/2008.

Zastupiteľstvo TTSK na svojom zasadnutí dňa 02.02.2009 schválilo Dodatok č. 1 k VZN č. 17/2008 o výške mesačného príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na ubytovanie v školskom internáte v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, ktorého cieľom je najmä: umožniť riaditeľom škôl, ktorých súčasťou je školský internát, výber zo stanoveného rozpätia od 11,60 € do 17,00 € (od 349,50 Sk do 512,10 Sk) v školskom internáte bez ubytovacích buniek a od 17,00 € do 30,00 € (od 512,10 Sk do 903,80 Sk) v školskom internáte s ubytovacími bunkami.

Zároveň sa bližšie špecifikuje oprávnenie riaditeľa školy, ktorej súčasťou je školský internát, znížiť alebo odpustiť mesačný príspevok, a to spätne od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ak je zmena preukázateľná stavom hmotnej núdze na prospech žiaka.

7 Návrh na vytvorenie COV

7.1 Východiská a zámer

V súlade s ustanovením § 11 zákona č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov môže stredná odborná škola pôsobiť ako centrum odborného vzdelávania a prípravy (COVP) za podmienok, ak:

- spolupracuje s príslušnou stavovskou alebo profesijnou organizáciou,
- má moderné technologické zariadenia, ktoré nie sú súčasťou normatívu priestorovej, materiálnej a prístrojovej vybavenosti,
- poskytuje odborné vzdelávanie a prípravu na výkon daného povolania a odborných činností, a zároveň, ak o tom so súhlasom zriaďovateľa rozhodne príslušná stavovská alebo profesijná organizácia.

Z dikcie zákona jednoznačne vyplýva nadštandardné konštituovanie COVP pri splnení prísnych kvalitatívnych ukazovateľov, ako aj formálno-procesných podmienok, čo zároveň predpokladá špecifický postup prípravy a realizácie COVP.

V praxi to znamená, že samotná existencia, resp. zriadenie COVP podmieňuje koncentráciu odborného vzdelávania pre príbuznú profesionálnu orientáciu s regionálnou pôsobnosťou. Základným kritériom výberu lokality jeho zriadenia by mala byť harmónia požiadaviek trhu práce, materiálne, personálne, kapacitné a stabilizujúce zázemie, vrátane minimálne štandardného obslužného vybavenia a služieb (ubytovacie a stravovacie služby, dostatočná kapacita študovní, laboratórií vybavených lokálnou internetovou sieťou s prístupom do vlastnej odbornej databázy a software).

Východiskami pre návrh zriadenia COVP v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK sú reálne kapacity existujúcich škôl, úroveň ich personálnej a technickej vybavenosti, možnosti rozvoja školy. Existujúce kapacity súčasných stredných škôl často preyšujú potreby a požiadavky trhu práce na absolventov stredných škôl, ako aj počty absolventov základných škôl. Zreálnenie potrebnej kapacity a sústredenie materiálnych a finančných prostriedkov, ako aj vzdelávacieho personálneho potenciálu do jednej alebo viacerých lokalít TTSK je limitujúcim východiskovým faktorom.

Zriadenie a následné využívanie COVP by malo naplňovať nasledovné zámery:

1. Účelnejšie a efektívnejšie využitie vyčlenených rozpočtových prostriedkov TTSK a ich sústredenie na výraznú podporu kvality vzdelávania na úkor kvantity. Kapacita COVP musí pritom spĺňať reálne požiadavky regionálneho trhu práce, a to aj vzhľadom na stabilizovaný demografický vývoj 15 ročnej populácie s výhľadom do r. 2019.
2. COVP bude otvorená vzdelávacia ustanovizeň schopná adaptabilne reagovať v reálnom čase na okamžité zmeny a požiadavky trhu práce a zavádzanie inovačných technológií a postupov. Okrem odborného vzdelávania a prípravy bude centrum aj nositeľom celoživotného vzdelávania vo všetkých jeho formách stupňoch a vekových kategóriách v rámci svojej profesijnej orientácie. S tým súvisí akreditácia a certifikácia vzdelávacích programov, sústredenie vysokokvalifikovaného pedagogického zázemia schopného nielen prijímať, ale predovšetkým odovzdávať poznatky vedy a inovácií v prospech odbornej prípravy.

3. Absolvent odborného vzdelávania a praktickej prípravy v COVP bude mať také kompetencie, ktorými sa bezproblémovo bude môcť okamžite zaradiť do pracovného procesu u regionálnych zamestnávateľov alebo realizovať vlastný podnikateľský zámer.
4. Prosperitu TTSK postaviť na vysokokvalifikovanej pracovnej sile schopnej tvoriť materiálne a duševné hodnoty priamo v regióne – TTSK tak, aby sa investície do vzdelávania premietli do kvality života ľudí žijúcich v TTSK.
5. Dosiahnuť neformálnu účasť a spoluprácu zamestnávateľov na vzdelávaní. Pri návrhu zariadenia COVP pre konkrétnu profesijnú orientáciu uzavrieť záväznú zmluvu (memorandum) s konkrétnym zadefinovaním postavenia, foriem spoluúčasti zainteresovaných partnerov, ale i spôsobu nakladania so vzniknutým prebytočným majetkom (napr. prenájom malým a začínajúcim podnikateľom, eventuálne odpredaj).
6. Voľné vzdelávacie aktivity COVP využiť v reálnom čase.
7. Zbierať relevantné informácie, zhromažďovať dokumentácie, tvoriť analýzy a poskytovať poradenstvo a informácie.
8. Podporiť spoluprácu a spoločný prístup zainteresovaných partnerov v oblasti rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy.

7.2 Súbor opatrení a postupnosť krokov

Vzhľadom na dosiahnutý stupeň optimalizácie a racionalizácie siete stredných škôl v TTSK možno predpokladať viacero alternatív realizácie COVP. Spoločným menovateľom pre ktorúkoľvek z nich však by mal byť súbor opatrení a postupnosť krokov, ktoré musia predchádzať racionálnemu rozhodovaniu pre konkrétny návrh na zariadenia COVP. Medzi najdôležitejšie patrí:

- a) dočasné zmrazenie žiadostí stredných škôl o zaradenie – vyradenie št. odborov v sieti stredných odborných škôl
- b) dôsledná pasportizácia stredných odborných škôl zameraná na súčasné využívanie kapacitných dispozícií školy a možnosti ich perspektívneho rozšírenia, naplnenosť jednotlivých odborov žiakmi, normatívne zabezpečenie vzdelávacieho programu školy materiálnym, priestorovým a kvalifikovaným personálnym vybavením
- c) výstupný monitoring uplatnenia absolventov na regionálnom trhu práce ako výstupné kritérium hodnotenia kvalitatívnej úrovne vzdelávania
- d) návrh kritérií výberu lokality pre zariadenie COVP pre danú profesijnú orientáciu
- e) hľadanie aktívnych partnerov, ochotných participovať v realizačnej fáze COVP

Možno predpokladať, že len málo škôl bude spĺňať základné podmienky pre zaradenie do užšieho výberu zariadenia COVP. Ich realizácia však je nevyhnutná, keďže spoločenská požiadavka zamestnávateľov kladie dôraz na zvyšovanie kvality prípravy absolventov stredných škôl s vysokou úrovňou pracovných návykov.

V TTSK už existuje niekoľko vzdelávacích inštitúcií na spomínanej úrovni. Ako príklad možno uviesť Koordinačné centrum odborného vzdelávania, ktoré sa zrodilo v kooperácii Ministerstva školstva Francúzskej republiky, Ministerstva školstva Slovenskej republiky, firmy PSA Peugeot Citroën Slovakia, troch stredných škôl - Strednej priemyselnej školy v Bratislave, Strednej priemyselnej školy v Trnave, Strednej priemyselnej školy dopravnej v Trnave - a Strojníckej fakulty STU v Bratislave. Centrum názorne ukazuje potrebu participácie a spolupráce viacerých zainteresovaných subjektov. Alternatívou k vzdelávacím centráram sú tzv. pilotné školy napr. SOŠ automobilová v Trnave, Galante, Senici a Holíči. ZZAPP tu zriadilo stredisko pre odborné vzdelávanie pracovníkov v automobilovom priemysle a službách pre prierezovalé lokality TTSK. Ako sa ukazuje zariadenie *pilotnej strednej školy* má

opodstatnenie v prípade záujmu trhu práce o užšie špecializované profesijné zameranie školy orientované na potreby mikroregiónu. Možno ho definovať ako mikrocentrum OVP, pri ktorom môžu existovať tzv. satelitné SOŠ zabezpečujúce výlučne teoretickú prípravu (menšie finančné nároky na realizáciu a prevádzku školy).

7.3 Plán časovej a vecnej postupnosti

Vo väzbe na zámer realizovať ďalšiu etapu optimalizácie stredných škôl a školských zariadení v roku 2010 je nevyhnutné mať ujasnenú koncepciu odborného vzdelávania a prípravy v jednotlivých mikroregiónoch tak, aby zohľadňovala predovšetkým existujúci, ale i perspektívne sa vyvíjajúci trh práce. Je potrebné si uvedomiť, že zriaďovanie COVP je predovšetkým finančne náročný proces, ktorý sa bezpodmienečne môže realizovať iba dôsledným využitím viaczdrojového financovania spolupracujúcich partnerov, štrukturálne a sociálne fondy nevynímajúc.

V nadväznosti na plnenie úloh a schválený Plán práce poradného orgánu predsedu TTSK – Krajskej rady pre odborné vzdelávanie a prípravu TTSK na rok 2010 ako aj s prihliadnutím na Plán práce Rady vlády SR pre odborné vzdelávanie a prípravu sa navrhuje nasledovný časový a vecný harmonogram realizácie Centier odborného vzdelávania a prípravy v TTSK:

1. Vyhodnotenie prieskumu plánu potrieb trhu práce, t. j. zamestnávateľmi požadovaného počtu absolventov príslušného študijného alebo učebného odboru s predpokladom na 5 rokov za účelom jeho zapracovania do Regionálnej stratégie odborného vzdelávania a prípravy TTSK.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: február 2010

2. Prerokovanie Regionálnej stratégie odborného vzdelávania a prípravy TTSK na 3. riadnom zasadnutí KR OVP TTSK v súlade s Plánom práce na rok 2010.

Z: KR OVP TTSK

T: február 2010

3. Prerokovanie a schválenie Regionálnej stratégie odborného vzdelávania a prípravy TTSK a návrhu optimalizácie (Návrhy na zmeny v sieti škôl a školských zariadení a Návrh postupu realizácie Centier odborného vzdelávania a prípravy) Zastupiteľstvom TTSK.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: február - marec 2010

4. Vytvorenie Koordinačnej rady COVP (KR COVP) - riadiacej pracovnej skupiny na úrovni TTSK a pracovných skupín (v navrhovanom zložení: zástupca KR COVP, OŠ a TK ÚTTSK, ÚPSVaR, KŠÚ, riaditeľov vybraných stredných škôl a zamestnávateľov) v mikroregiónoch (navrhuje sa v štruktúre sektorov: stavebníctvo, energetika, chémia).

Z: OŠ a TK ÚTTSK

SZ: SHS ÚTTSK, SRR ÚTTSK

T: február 2010

5. Predloženie návrhu počtu a zameraní COVP, ich inštitucionalizácie (návrh štatútu a organizačnej štruktúry COVP) na rokovanie KR COVP.

Z: vedúci pracovných skupín, KR COVP
SZ: OŠ a TK ÚTTSK

T: marec - apríl 2010

6. Poverenie riaditeľa vybranej SOŠ plnením úloh súvisiacich s prípravou a realizáciou COVP.

Z: KR COVP
SZ: OŠ a TK ÚTTSK

T: máj 2010

7. Vypracovanie návrhu Realizačného plánu a Plánu časovej a vecnej postupnosti vytvorenia COVP (napr. základná dokumentácia, vzdelávací program, program CŽV a poradenských činností, požiadavka materiálneho, personálneho a finančného zabezpečenia, spolufinancovanie zamestnávateľov).

Z: riaditeľ vybranej SOŠ
SZ: pracovná skupina

T: jún – júl 2010

8. Prerokovanie návrhov realizačných plánov a plánov časovej a vecnej postupnosti vytvorenia COVP a vypracovanie záverečného stanoviska.

Z: KR COVP
SZ: OŠ a TK ÚTTSK

T: august 2010

9. Prerokovanie a schválenie celkového realizačného zámeru konštituovania COVP v TTSK.

Z: Zastupiteľstvo TTSK
SZ: OŠ a TK ÚTTSK

T: september 2010

10. Spracovanie a predloženie projektov na podporu COVP na finančné, resp. materiálovo-technické krytie zámeru.

Z: riaditeľ COVP, KR COVP

T: priebežne podľa zverejnenia výzvy

11. Návrh ďalšej etapy optimalizácie siete SŠ vyplývajúcej z napĺňania realizačného zámeru konštituovania COVP v TTSK.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: september – október 2010

12. V súlade s ustanovením § 11 zákona č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov predložiť návrh konštituovania jednotlivých COVP v TTSK na rokovanie a schválenie Zastupiteľstvu TTSK

Z: OŠ a TK ÚTTSK
SZ: KR COVP

T: júl - august 2011

8 Strategické ciele

V rámci identifikácie postupov v stratégii odborného vzdelávania a prípravy (OVP) v stredných školách TTSK, s prihliadnutím na jej adaptabilitu voči momentálnej požiadavke mikroregionálneho trhu práce, spracovaním dostupných analýz a databáz boli zadané nasledovné cieľové oblasti:

- 1) **Systémová zmena stavu úrovne odborného vzdelávania** – zrealizovať opatrenia, ktoré povedú k vysoko efektívnym zhodnoteniam regionálneho vzdelávacieho programu pri zabezpečení maximálnej kvality a úrovne poskytovaných znalostí a zručností v úrovni
- 2) **Intenzifikácia zavádzania informačno-komunikačných technológií (ďalej IKT) do všetkých úrovní OVP** – poskytnúť čo najširšej populácii možnosť prístupu k informáciám.
- 3) **Rozvoj ľudských zdrojov** – vedomostný a zručnostný potenciál občana v produktívnom veku formovať na vysoko hodnotovú pracovnú silu schopnú pružne reagovať na turbulencie trhu práce a schopnú okamžite sa zaradiť na nové pracovné pozície, alternatívne sama začať podnikat'.

Uvedené cieľové oblasti možno považovať za nosné a podľa vývoja je možné ich aktualizovať. Sú motiváciou pre definovanie cieľových oblastí ako časovo dlhodobých výhľadových cieľov (do r. 2020), ktoré sú rozpracované v strednodobých výhľadových horizontoch (3-5 rokov).

8.1 Cieľová oblasť č. 1:

Systémová zmena stavu úrovne odborného vzdelávania

Cieľ 1.1: Zvýšiť úroveň vzdelávania na území TTSK

ÚLOHY:

- Vypracovať stratégiu perspektívnosti školy (víziu) výhľadovo do r. 2020, vzhľadom na svoje postavenie v regióne, zohľadňujúc potreby a očakávania sociálnych partnerov, demografický vývoj, konkurenčné vzdelávacie prostredie a schopnosť adaptability na zmeny požiadaviek regionálneho trhu práce. Víziu rozpracovať jasne a logicky v podobe krátkodobých a dlhodobých realizačných cieľov. Dlhodobá stratégia sa musí opierať o reálny záujem trhu práce o absolventov školy s možnosťami finančného zabezpečenia z mimorozpočtových zdrojov.

Z: riaditeľ školy

T: júl 2010

- Prehodnotiť školský vzdelávací program v spolupráci so zamestnávateľmi, VŠ, príslušným ÚPSVaR tak, aby jednoznačne boli zadané kľúčové kompetencie, ktorými absolvent na trhu práce disponuje. Vzdelávací program musí nevyhnutne obsahovať nadväznosť na ďalšie vzdelávanie, jeho akreditáciu a možnosť certifikácie vzdelávacej aktivity.

Z: riaditeľ školy

T: máj 2010

- Zabezpečiť min. 98 % kvalifikovanosť odborných pedagogických zamestnancov a umožniť im minimálne raz za dva roky inovatívne vzdelávanie s jeho certifikáciou.

Z: riaditeľ školy

T: úloha trvalá

- Vytvoriť pracovné skupiny zložené zo skúsených odborných pedagogických pracovníkov a zástupcov zamestnávateľov za účelom inovácie učiva foriem a metód vyučovania, prípravy a tvorby ZPD.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: september 2012,
úloha trvalá

Cieľ 1.2: Zabezpečiť maximálnu efektívnosť a účelovosť vynaložených finančných prostriedkov do vzdelávania

ÚLOHY:

- Zabezpečiť vhodné podmienky (optimalizácia siete škôl a školských zariadení) pre transformáciu najperspektívnejších škôl na pilotné školy (lokálne) a regionálne centrá OVP.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: september 2013

SZ: Odbor hospodárskej politiky ÚTTSK

- Podporovať a pravidelne vyhodnocovať hlavnú podnikateľskú činnosť škôl, zisky z nej prednostne použiť na dofinancovanie normatívneho zabezpečenia OVP.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: úloha trvalá,
polročné hodnotenie

SZ: Odbor finančnej správy ÚTTSK

Cieľ 1.2: Zabezpečiť vhodné podmienky pre čerpanie prostriedkov do OVP z EÚ na území TTSK

ÚLOHY:

- Iniciovať zvýšenú aktivitu škôl a školských zariadení v ZP TTSK na realizáciu vlastných projektov na získanie finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Z : OŠ a TK ÚTTSK, Sekcia ROP

T: úloha trvalá

SZ: Sekcia ROP, Odbor metodiky a riadenia (OMaR)
Odbor stratégie a programovania (OSaP)

- Zabezpečiť pomoc a bezplatné poradenstvo najmä začínajúcim projektovým manažérmi.

Z: OMaR, OSaP ÚTTSK

T: úloha trvalá

8.2 Cieľová oblasť č. 2:

Intenzifikácia zavádzania IKT do všetkých úrovní OVP

Cieľ 2.1: Zvýšiť úroveň využívania IKT

ÚLOHY:

- Podporovať využívanie inovatívnych metód vyučovania založených na IKT (e-learning, virtuálne učebné texty, elektronické knižnice, a pod.).

Z: riaditeľ školy

T: úloha trvalá

- V spolupráci so zamestnávateľmi participujúcimi na OVP využívať hardvér a softvér (aktuálne demoverzie) používaný v reálnych prevádzkach zamestnávateľov.

Z: riaditeľ školy

T: úloha trvalá

Cieľ 2.2: Skvalitniť a inovovať technické vybavenie v SOŠ informačno-komunikačnými technológiami (IKT)

ÚLOHY:

- Analyzovať existujúci stav na vybraných školách a spracovať návrh na materiálno-technické a finančné zabezpečenie.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: úloha trvalá

SZ: Odbor informatiky ÚTTSK

- Iniciovať formy partnerskej spolupráce škôl a inštitúcií pôsobiacich na trhu práce v regióne pôsobenia SOŠ v oblasti výmeny skúseností a prezentácií poznatkov o používaných progresívnych technológiách v rámci regiónu.

Z: OŠ a TK ÚTTSK

T: úloha trvalá

SZ: Odbor informatiky ÚTTSK

8.3 Cieľová oblasť č. 3:

Rozvoj ľudských zdrojov

Cieľ 3.1: Zvýšiť pripravenosť absolventov SOŠ pre trh práce

ÚLOHY:

- Zabezpečiť flexibilné prepojenie školy s trhom práce – privátnym sektorom za účelom rozvoja inovatívneho potenciálu a vybavenosti školy, ich otvorenosti

Z: riaditeľ školy

T: úloha trvalá

- Zabezpečiť prístup k všetkým formám CŽV na stredných odborných školách (vzdelanie pre všetkých).

Z: OŠ a TK ÚTTSK, riaditeľ školy

T: september 2011
úloha trvalá

- Vytvoriť otvorený, efektívny a funkčný informačno-poradensko-propagačný systém.

Z: OŠ a TK ÚTTSK, OI ÚTTSK,
riaditeľ školy

T: september 2011
úloha trvalá

- Akreditovať flexibilné vzdelávacie programy s rôznou dĺžkou štúdia pre okamžité spoločenské požiadavky a trh práce.

Z: riaditeľ školy

T: úloha trvalá

- Vytvoriť funkčný monitorovací systém zameraný na monitoring regionálneho trhu práce, uplatnenia absolventov SŠ a spätnú väzbu na vzdelávaciu inštitúciu.

Z: OŠ a TK ÚTTSK, riaditeľ školy,
SZ: OI ÚTTSK, ÚPSVaR, KŠÚ,

T: september 2011
úloha trvalá

- Podporovať iniciatívy zamerané na mobilitu vzdelávania a medzinárodnú spoluprácu vo vzdelávaní.

Z: OŠ a TK ÚTTSK
SZ: KŠÚ, riaditeľ školy

T: september 2011
úloha trvalá

- Zaviesť do vzdelávania politiku spravodlivosti, sociálnej súdržnosti, aktívneho občianstva a aktívnej interakcie občanov z rozmanitých prostredí.

Z: OŠ a TK ÚTTSK, riaditeľ školy

T: úloha trvalá

- Posilňovať tvorivosť a podnikavosť na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy.

Z: OŠ a TK ÚTTSK, riaditeľ školy

T: úloha trvalá

- Skvalitniť prípravu žiakov a pedagogických zamestnancov v oblasti aktívneho ovládania aspoň jedného cudzieho jazyka.

Z: Odbor ľudských zdrojov a miezd ÚTTSK,
riaditeľ školy

T: úloha trvalá

9 Záver

Obraz stredného odborného vzdelávania v Slovenskej republike je dlhodobo poznačený vplyvmi, ktoré ho postupne dostali do nežiaduceho postavenia z pohľadu domácich i zahraničných zamestnávateľov v rozvíjajúcom sa trhovom systéme. Vývojové trendy TTSK v oblasti odborného vzdelávania sú porovnateľné s vývojom v ostatných samosprávnych krajoch. Trnavský samosprávny kraj vo svojich strategických dokumentoch zodpovedne stanovuje ciele a programy smerujúce k rozvoju regiónu a spokojnosti občanov, ktorí v ňom žijú. Materiál objektivizuje stav stredoškolského odborného vzdelávania v Trnavskom samosprávnom kraji.

Väčšina stredných odborných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK v snahe udržať si výkony a zabezpečiť svoj chod prispôbuje svoju vzdelávaciu ponuku ekonomicky menej náročným odborom bez ohľadu na potreby zamestnávateľskej sféry. Zaraďovanie „lukratívnych“ odborov do siete SŠ a vzdelávacích programov školy, bez ohľadu na uplatnenie absolventov na trhu práce, rieši hlavne existenčný problém školy. Nerieši však potrebu a predovšetkým absorpciu absolventov na trhu práce. V niektorých prípadoch namiesto zníženia nezamestnanosti vzniká potreba rekvalifikácie absolventov, čo prináša nový a finančne nákladný program v kontexte ďalšieho vzdelávania resp. celoživotného vzdelávania.

Skúsenosti zo spoločných zasadnutí organizovaných ÚPSVaR a partnerov v oblasti odborného vzdelávania pôsobiacich v jednotlivých okresoch, pod názvom „Burza práce“, potvrdzujú dôležitosť regionálneho trhu práce. Tieto stretnutia poukazujú na jednoznačnú potrebu komunikácie, výmeny informácií a skúseností, hľadanie spoločných riešení a formulovanie predstáv a cieľov.

V uplynulom období bolo pre potreby rozvoja stredoškolského vzdelávania TTSK spracovaných viacero strategických dokumentov. Jedným z najvýznamnejších je dokument - Stratégia rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK, ktorý potvrdzuje **potrebu zmeny stredoškolského odborného vzdelávania v TTSK**. Takéto systémové kroky však vyžadujú určitý časový horizont, profesionálny prístup všetkých zainteresovaných subjektov.

Odborné vzdelávanie a príprava predstavujú nepochybne kľúčovú zložku rozvoja ľudských zdrojov a majú strategický význam pre vývoj spoločnosti, čo vyústilo aj do legislatívnej úpravy podmienok na zabezpečenie odborného vzdelávania na stredných školách zákonom č. 184/2009 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Je to záväzná a základná norma pre všetky zainteresované strany, ktorá zároveň určuje vytvorenie ich rovnocenného partnerského vzťahu.

Pre dosiahnutie funkčnosti regionálneho trhu práce je potrebné vyriešiť niekoľko zásadných úloh, ktoré možno zhrnúť do nasledujúcich bodov:

- **zadefinovať na primerané časové obdobie kvantitatívne a kvalitatívne požiadavky zamestnávateľov, zamestnávateľských zväzov, komôr, cechov, klubov a stavov,**
- **deklarovať akčný plán rozvoja odborného vzdelávania a prípravy v TTSK a definovať regionálny program vzdelávania na základe spoločenskej objednávky (pozitívnym príkladom tohto vzdelávacieho systému v podobe pilotných a satelitných škôl s automobilovou profiláciou je ZAP zastúpené aj v Autoklastri Západné Slovensko),**
- **vybudovať systém vzájomnej vnútornej informačnej prepojenosti a komunikácie zainteresovaných partnerov pre pružné a operatívne riešenie predpokladaných i vynútených zmien trhu práce.**

Dôležitou otázkou v súčasnej ekonomickej situácii bude finančné krytie realizovaných krokov a požiadavka efektívneho vynakladania finančných prostriedkov. Do popredia záujmu partnerov sa dostane aj požiadavka zriadenia regionálnych centier odborného vzdelávania, ktoré by kvalitou odbornej prípravy ponúkali trhu práce absolventov schopných okamžite sa zaradiť do pracovného procesu. Svojou podstatou a dopadom sa jedná o tak významné úlohy, že v nadväznosti na ich konečnú realizáciu sa bude musieť riešiť množstvo neodkladných parciálnych úloh, so stanovením ich postupnosti.

Krajská rada pre odborné vzdelávanie a prípravu ako poradný orgán predsedu TTSK môže byť veľmi účinným nástrojom v procese formovania tak trhu práce, ako aj formovania zmien v procese odborného vzdelávania a prípravy.

Regionálna stratégia odborného vzdelávania a prípravy TTSK vyjadruje v komplexnom poňatí realizáciu školskej reformy a postupnosť krokov transformácie klasického vzdelávacieho systému na moderný otvorený systém, ktorý prioritne zohľadňuje vlastné potreby a požiadavky regiónu – TTSK. Využíva pritom všetky momentálne existujúce legislatívne, sociálne, partnerské a materiálno-technické nástroje a potenciál. Súčasne však iniciuje aktivity a rezervy vo vytváraní partnerských vzťahov s inštitúciami štátnej správy, sociálnymi partnermi a subjektami pôsobiacimi na regionálnom trhu práce. Optimalizačnými a racionalizačnými opatreniami sa vytvorí maximálne efektívny vzdelávací komplex SŠ plne zodpovedajúci kapacitne (vrátane sociálneho zázemia - ubytovacie a stravovacie kapacity pri regionálnych COVP), materiálne a personálne stavu demografického vývoja a aktuálnym potrebám regionálneho trhu práce. Reštrukturalizácia SOŠ je zároveň smerovaná na zvýšenie potenciálu škôl v oblasti celoživotného vzdelávania vo všetkých jeho subsystémoch – najmä v ďalšom vzdelávaní a odstraňovaní aktuálnych nedostatkov dožívajúceho vzdelávacieho systému formou rekvalifikácie. Základným princípom je spolupráca zainteresovaných partnerov s využitím otvorenej metódy vzájomnej koordinácie a tvorbou synergií medzi rôznymi odvetvami.

Významnou skutočnosťou je snaha predloženej Regionálnej stratégie OVP TTSK o pravidelné monitorovanie, vyhodnocovanie, korigovanie a verejné prezentovanie merateľných výsledkov ako základného nástroja spätnej väzby uskutočňovaných opatrení a realizovaných úloh. V relevantných prípadoch sa opiera a vyhľadáva medziodborovú spoluprácu nielen na úrovni Úradu TTSK, ale aj priamo medzi zainteresovanými partnermi na úrovni regionálneho trhu práce.

Rada EÚ pre odborné vzdelávanie a prípravu v Bruseli 13. mája 2009 vo svojich záveroch prijala v záujme väčšej pružnosti realizovaných pracovných metód a prezentácie dosiahnutých výsledkov trojročné pracovné cykly, pričom prvý končí rokom 2011. V tomto kontexte je vyhotovená aj Stratégia odborného vzdelávania a prípravy v stredných odborných školách TTSK.

Za najväčšie pozitívum stratégie OVP možno považovať jeho priamu previazanosť na celoživotné vzdelávanie. V tejto súvislosti nemožno opomenúť zvýšenie účasti dospelých (25-64 rokov) na celoživotnom vzdelávaní, a to najmä osôb s nízkou kvalifikáciou. Rada EÚ pre odborné vzdelávanie a prípravu stanovila časový horizont do r. 2020, kedy podiel dospelých na ČŽV by mal dosiahnuť 15%. V tomto horizonte predpokladá 40% vysokoškolsky vzdelaných osôb vekovej kategórie 30-34 rokov. SR ako členský štát EÚ sa určite stotožní aj s touto požiadavkou. Pred TTSK stojí teda nová úloha – vypracovať komplexnú stratégiu ČŽV.